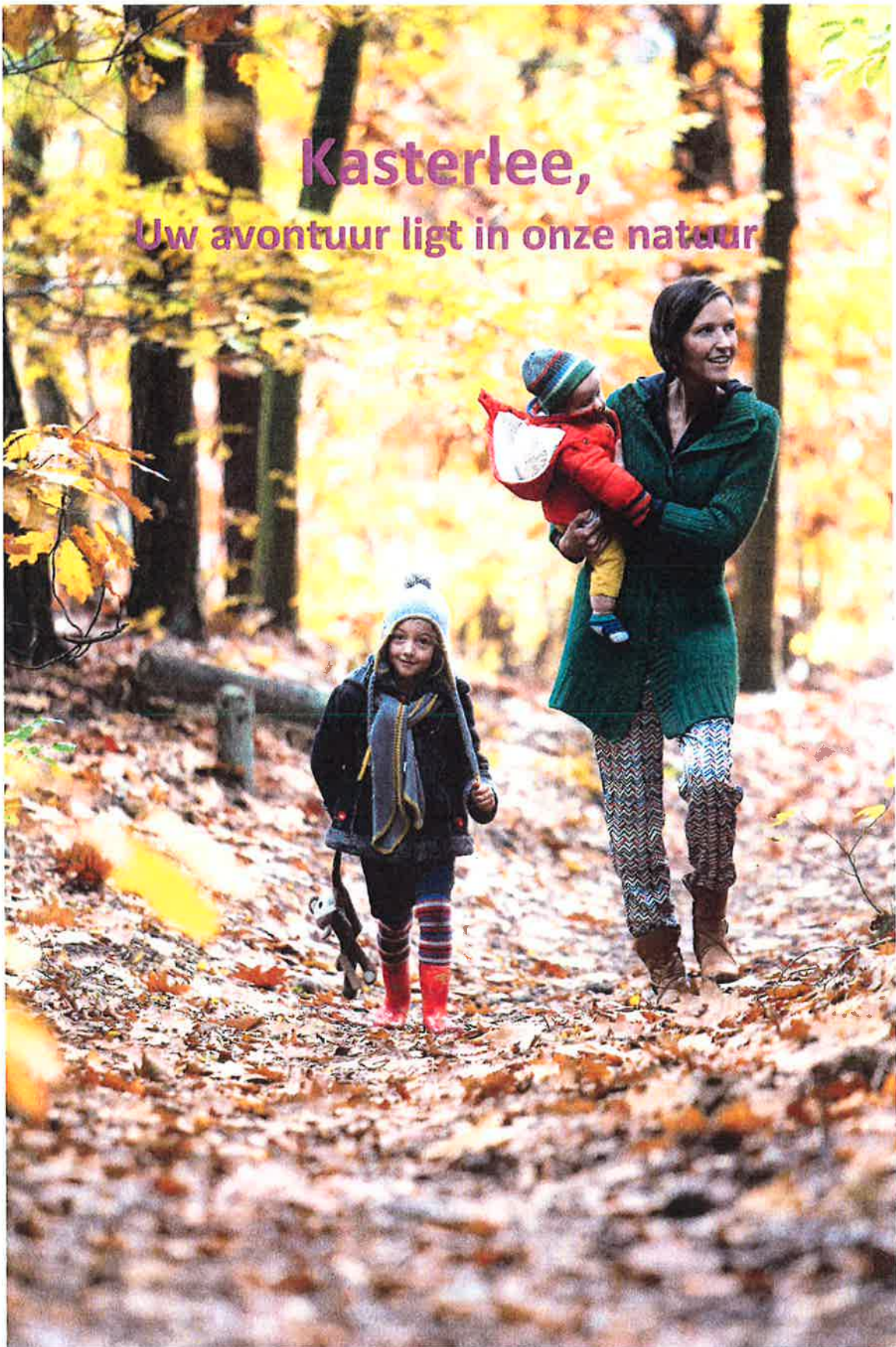

Kasterlee,
Uw avontuur ligt in onze natuur

1 INHOUD

1	INHOUD	2
2	INLEIDING.....	4
3	KASTERLEE: ALGEMEEN.....	5
4	KASTERLEE: EEN TOERISTISCH CENTRUM?	6
4.1	De gemeente geeft een oplistijng van haar bezienswaardige of bekende plaatsen van culturele, historische, religieuze aard of van natuurschoon en een indicatie van het aantal toeristen onder andere via bezoekersaantallen van de bezienswaardigheden of bekende plaatsen	8
4.1.1	Algemeen	8
4.1.2	Bezienswaardigheden van culturele aard.....	8
4.1.3	Bezienswaardigheden van historische aard	9
4.1.4	Bezienswaardigheden van religieuze aard.....	21
4.1.5	Natuurschoon.....	27
4.1.6	Andere toeristische attracties	29
4.1.7	Toeristen die een natuurbezoek plannen	34
4.1.8	Toeristen die een bezoek brengen aan andere toeristische attracties	37
4.2	De gemeente toont aan dat er omkadering is voor de opvang van toeristen; onder omkadering wordt onder andere begrepen: parkeergelegenheid voor auto's en autocars, erkende toeristische bewegwijzering, picknickmogelijkheden, cafés, logies of restauratiegelegenheden	38
4.2.1	Ontsluiting van toeristisch Kasterlee.....	38
4.2.2	Parkeergelegenheid voor auto's en autobussen	38
4.2.3	Picknickmogelijkheden.....	40
4.2.4	Horeca en overnachten	40

4.3	De gemeente brengt de impact van toeristen op de omzet van de kleinhandel in kaart tijdens het hoogseizoen; de gemeente toont aan dat er tijdens het hoogseizoen een stijging is in de inkomsten of omzet van de kleinhandelszaken tengevolge van de toeristen; de gemeente geeft een oplijsting van de kleinhandelszaken en hun geografische locatie die als gevolg van de erkenning de uitzondering op de zondagsrust zullen genieten.....	45
4.3.1	De gemeente brengt de impact van de toeristen op de omzet van de kleinhandel in kaart tijdens het hoogseizoen	45
4.3.2	De gemeente toont aan dat er tijdens het hoogseizoen een stijging is in de inkomsten of omzet van de kleinhandelszaken ten gevolge van de toeristen.....	46
4.3.3	De gemeente geeft een oplijsting van de kleinhandelszaken en hun geografische locatie die als gevolg van de erkenning de uitzondering op de zondagsrust kunnen genieten.....	47
4.4	De gemeente doet investeringen en heeft een investeringsplan om het toerisme te bevorderen	52
4.4.1	Investeringen ter bevordering van het toerisme.....	52
4.4.2	Investeringsplan ter bevordering van het toerisme.....	62
4.5	Het toeristisch onthaal in de gemeente wordt verzekerd door instellingen die erkend zijn door de inzake het toerisme bevoegde overheid.....	66
4.6	Minstens één van de bezienswaardige of bekende plaatsen bedoeld in 1°, heeft minstens 5 000 toeristen per jaar.....	69
4.7	De gemeente voldoet minstens aan één van onderstaande criteria: criterium voor verblijfstoerisme: de gemeente heeft minstens 55 000 overnachtingen per jaar;	70
4.7.1	Criterium voor verblijfstoerisme: de gemeente heeft minstens 55 000 overnachtingen per jaar	70

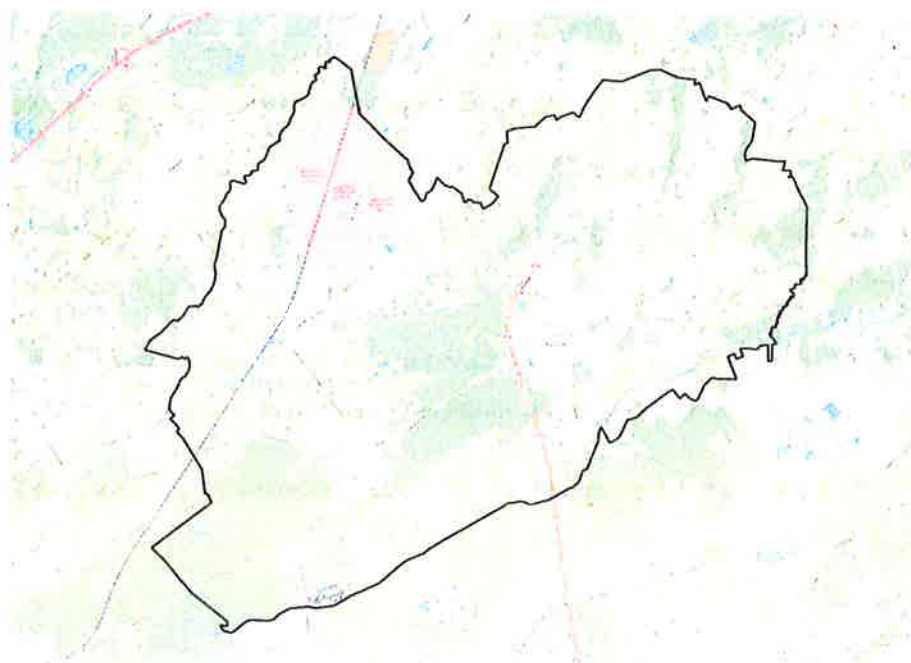
AANVRAAG TOT ERKENNING ALS TOERISTISCH CENTRUM VAN DE GEMEENTE KASTERLEE

2 INLEIDING

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Kasterlee heeft beslist om een aanvraag tot erkenning als toeristisch centrum in te dienen in het kader van het Koninklijk Besluit van 9 mei 2007 betreffende de tewerkstelling op zondag in kleinhandelszaken en kapperssalons gevestigd in badplaatsen, luchtkuuroorden en toeristische centra en in het kader van het Koninklijk Besluit van 16 juni 2009 tot uitvoering van artikel 17, tweede lid, van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening.

De beslissing van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Kasterlee wordt bijgevoegd en huidige motivering maakt integraal deel uit van dit besluit¹.

Het college van burgemeester en schepenen vraagt de erkenning van het hele grondgebied² van de gemeente Kasterlee, gelet op geografische ligging van de bezienswaardige of bekende plaatsen, de cafés, logies en restauratiegelegenheden, de attracties en de investeringen welke zich situeren over het hele grondgebied van de gemeente zoals mag blijken uit deze nota.

¹ Besluit college van burgemeester en schepenen 29/01/2017

² Plattegrond Kasterlee

3 KASTERLEE: ALGEMEEN

Tienduizenden jaren geleden stroomde in deze streek de Poederleezee. Door de branding werd zand, leem en klei aangevoerd. Het zand werd door de wind verplaatst en door allerlei planten bij elkaar gehouden. Zo ontstond de duinenrug die zich uitstrekt van Kasterlee over Lichtaart en Herentals tot in Nijlen.

De Hoge Mouw (wat trouwens mul zand betekent) behoort samen met de Zwarte Berg, de Hoge Berg en de Langenberg tot de hoogste toppen van Kasterlee. Het is ook een provinciaal domein dat bestaat uit de Rielheide, het Koningsbos en de Hoevebossen.

In de drassige gebieden ontstonden moerassen en vennen. Veel van dit natuurschoon bleef bewaard. De beemden en aanpalende bossen en cultuurgronden van de Kleine Nete, de Wamp, de Bremselfloop, de Rode Loop en de Mostenloop vormen een uitgestrekt wandel terrein met vaak schilderachtige hoekjes. Enkele gebieden zijn omwille van hun kwetsbaarheid, geklasseerd als natuurgebied zoals Snekensvijver, het Zwart Water, de Tikkebroeken en de Goorkens.

Geen enkele van de drie deelgemeenten kende ooit een industriële ontwikkeling. Wel werd er intensief veeteelt en landbouw beoefend. Toch kennen we in Tielen het bedrijf IJSboerke, in Lichtaart het familiepark Bobbejaanland en geniet het jeugdcentrum "de Hoge Rielen" internationale bekendheid.

Kasterlee is echter vooral een gemeente met een toeristische traditie en een hierbij passende infrastructuur: een mountainbikepad, een fietsroutenetwerk, een 310 km bewegwijzerd wandelnetwerk met 223 knooppunten over de Kempense Heuvelrug en een ruiter- en joggingpad en het kindvriendelijke project 'Kabouterberg' en het nieuwe project 'de Slapende Reus'. Opvallend is het groot aantal hotels en restaurants. Daarnaast zijn er diverse campings, de Ark van Noë en het recreatiedomein Domein De Putten. Het Frans Masereelcentrum verzorgt de promotie van de grafiekkunst.

Pompoenpapeters

Pompoenen zijn een typisch Kastels product. In het jaar 1747 nodigde weduwe Van den Kieboom haar kozijn Van Griensven uit Turnhout en haar schoonbroer pastoor van Pulle uit om "de pompoenen en de lemoenen te comen helpen eten op onze kermisse!". Ook pastoor Z.H. Johannes de Vos, die tijdens de tweede helft van de 16 de eeuw pastoor was in Kasterlee verwees er naar in een van zijn artikelen van het oud Kastelsch geloof "De mannen van Kastel eten Pompoenpap, d'anderen vreten bonen." De inwoners van Kasterlee staan dus bekend als pompoenpapeters.

4 KASTERLEE: EEN TOERISTISCH CENTRUM?

Volgens artikel 4 van het Koninklijk Besluit van 9 mei 2007 betreffende de tewerkstelling op zondag in kleinhandelszaken en kapperssalons gevestigd in badplaatsen, luchtkuuroorden en toeristische centra moet de gemeente die erkend wenst te worden als 'toeristisch centrum' voldoen aan de volgende voorwaarden:

1° De gemeente geeft een oplijsting van haar bezienswaardigheden of bekende plaatsen van culturele, historische of religieuze aard of van natuurschoon

2° De gemeente geeft een indicatie van het aantal toeristen die de gemeente en haar bezienswaardige of bekende plaatsen bedoeld in 1°, bezoeken onder andere via de bezoekersaantallen van de bezienswaardige of bekende plaatsen bedoeld in 1°

3° De gemeente toont aan dat er omkadering is voor de opvang van toeristen; onder omkadering wordt onder andere begrepen: parkeergelegenheid voor auto's en autocars, erkende toeristische bewegwijzering, picknickmogelijkheden, cafés, logies of restauratiegelegenheden

4° De gemeente brengt de impact van de toeristen op de omzet van de kleinhandel in kaart tijdens het hoogseizoen; de gemeente toont aan dat er tijdens het hoogseizoen een stijging is in de inkomsten of omzet van de kleinhandelszaken tengevolge van de toeristen; de gemeente geeft een oplijsting van de kleinhandelszaken en hun geografische locatie die als gevolg van de erkenning de uitzondering op de zondagsrust zullen genieten

5° De gemeente doet investeringen en heeft een investeringsplan om het toerisme te bevorderen

6° Het toeristisch onthaal in de gemeente wordt verzekerd door instellingen die erkend zijn door de inzake het toerisme bevoegde overheid

7° Minstens één van de bezienswaardigheden of bekende plaatsen bedoeld in 1°, heeft minstens 5 000 toeristen per jaar

8° De gemeente voldoet minstens aan één van onderstaande criteria:

- Criterium voor verblijfstoerisme: de gemeente heeft minstens 55 000 overnachtingen per jaar
- Criterium voor dagtoerisme: de gemeente of zorgvuldig omschreven deel van het grondgebied telt 130 of minder inwoners per horecazaak op het grondgebied

Volgens artikel 2 van het Koninklijk besluit van 16 juni 2009 dient de gemeente om erkend te kunnen worden als toeristisch centrum op cumulatieve wijze aan volgende criteria te voldoen.

1° Het toeristisch onthaal wordt verzekerd door een instelling die erkend is door de inzake het toerisme bevoegde overheid of door de overheid zelf.

- 6° criterium volgens artikel 4 van het Koninklijk Besluit van 9 mei 2007

2° het toerisme is van essentieel belang voor de economie van de gemeente of het gedeelte van de gemeente

- 4° criterium volgens artikel 4 van het Koninklijk Besluit van 9 mei 2007

3° er is een toevloed van toeristen die er verblijven of er voorbij komen wegens het bestaan van toeristische attracties.

- 1^e, 2^e, 7^e en 8^e criterium volgens artikel 4 van het Koninklijk Besluit van 9 mei 2007

De gemeente Kasterlee zal aantonen dat zij aan alle voorwaarden voldoet.

4.1 De gemeente geeft een oplijsting van haar bezienswaardige of bekende plaatsen van culturele, historische, religieuze aard of van natuurschoon en een indicatie van het aantal toeristen onder andere via bezoekersaantallen van de bezienswaardigheden of bekende plaatsen

4.1.1 Algemeen

De gemeente Kasterlee geeft achtereenvolgens een oplijsting van:

- Bezienswaardige of bekende plaatsen van culturele aard
- Bezienswaardige of bekende plaatsen van historische aard
- Bezienswaardige of bekende plaatsen van religieuze aard
- Natuurschoon

4.1.2 Bezienswaardigheden van culturele aard

4.1.2.1 Frans Masereel Centrum

Frans Masereel Centrum biedt een werkplaats en residentie aan grafici, kunstenaars en critici die willen werken met diepdruk, hoogdruk, zeefdruk en lithografie, of die de positie van de grafiek in relatie tot andere beeldende kunsten willen onderzoeken. De nadruk ligt vooral op creatie en experiment in het atelier. Frans Masereel Centrum is een grafisch laboratorium waarin de mogelijkheden van grafische toepassingen onderzocht, verbreed en geherformuleerd worden.

Bezienswaardigheid van culturele aard	Bezoekersaantallen per jaar	
Frans Masereelcentrum	2015	1500
	2016	1300
	2017	1200

Bron: bezoekerscijfers Frans Masereel Centrum

Bron: gemeente

4.1.3 Bezienswaardigheden van historische aard

4.1.3.1 Erfgoedborden

In de 3 dorpen staan erfgoedborden bij de bezienswaardigheden van historische aard, waaronder:

4.1.3.1.1 Engels Kerkhof

Op dit 'Engels kerkhof', zoals het in de volksmond wordt genoemd, liggen precies honderd Gemeenebest-militairen begraven. 96 van hen sneuvelden in de woelige septemberdagen van 1944 tijdens de slag om Ten Aard. Ze vielen tussen 14 en 20 september, toen de Engelse soldaten (Tommies) verwoed poogden een bruggenhoofd te vormen bij het Kempens Kanaal en zij dagenlang onafgebroken werden bestookt door de Duitse artillerie. De meeste van hen, vooral Schotten, waren erg jong toen zij hun leven gaven voor het vaderland. Met tien naast elkaar op evenveel rijen vonden 97 Britten en drie Canadezen hier hun laatste rustplaats. Ze behoorden tot regimenten zoals de 'Royal Scots', de 'King's Own Scottish Borderers', de 'Royal Scots Fusiliers'... De 'Commonwealth War Graves Commission' (www.cwgc.org) is verantwoordelijk voor de aanleg en zorgt nu nog voor het onderhoud van deze rustige groene oase. Aanvankelijk stonden op de graven houten kruisjes. Nu zijn de zerkjes gemaakt van witte Portlandsteen.

4.1.3.1.2 Het Heemerf

Met vervallen gebouwen, die tot verdwijnen gedoemd waren, richtte de gemeente Kasterlee in samenwerking met de Heemkundige Kring een heemerf op nabij de Keeses Molen. Het werd 'De Waaiberg' genoemd naar de aloude benaming van deze streek. Het Heemerf wil een getuigenis brengen van de bouwstijl en leefwijze van de Kempense mens in de tweede helft van de 19de en het begin van de 20ste eeuw. Het Heemerf omvat een boerderijtje met stal, een schuur, een bakhuis, een karkot met klompenmakersmuseum, een biehal en een boomgaard met houtmijt. Elke tweede zondagnamiddag van de maand wordt er brood gebakken en is er animatie. De toegang is dan gratis. Ook groepsbezoeken zijn mogelijk na reservatie.

4.1.3.1.3 Hofke van Bayot

Op 20 augustus 1914, bij het begin van de Eerste Wereldoorlog, speelde zich hier een drama af. Een troep Duitse soldaten te paard had in het station van Lichtaart de telegraaf afgebroken. Daarna hadden ze zich aan de kruising van de Diestweg en de Coolsweg in een hinderlaag gelegd.

Een zestal Belgische gidsen (verkenners te paard) ging hen zoeken. De 21-jarige soldaat Nestor Bayot, afkomstig uit Lens-Saint-Servais, had zich vrijwillig opgegeven om voorop te rijden. Plots kwam hij oog in oog te staan met de vijand. Hij loste twee schoten, maar werd zelf in het hoofd getroffen en viel van zijn paard, dat rechtsomkeer maakte en samen met de medesoldaten ongedeerd kon ontsnappen. De volgende zaterdag werd de moedige Bayot plechtig begraven in Lichtaart aan de kerk. Op 20 augustus 1916 werd deze plaats in een prachtig versierde rouwkapel herschapen (zie foto). De letters E en B verwezen naar Ernest Bayot. Ernest omdat 'Nest' in Lichtaart als Ernest werd begrepen en 'Bayot' omdat de naam van de gesneuvelde zo in zijn stamboeknummerplaatje van het Belgisch leger werd geslagen. De bevolking van Lichtaart bracht hulde aan de gesneuvelde oorlogsheld. Maar ook de Lichtaartse soldaten, die toen reeds ver van huis waren gesneuveld, werden tijdens de herdenking geëerd. Op het bord, onder het kruis, stond volgende tekst: "**heIL U gY roeMVoLLe LIChtaertsChe strYDers**". Wie de som van de Romeinse cijfer uitrekent, bekomt 1916. Sedert die dag roept dit Hofke met het eenvoudige kruis jong en oud op hier te bidden. Het stoffelijk overschot van Nestor Bayot werd op 30 mei 1919 overgebracht van Lichtaart naar Lens-Saint-Servais.

4.1.3.1.4 Keeses Molen

De Keeses Molen is een mooi voorbeeld van een open standaard- of staakmolen, omdat hij opgebouwd is rond een verticale eiken spil: de standaard. Onder de trap ziet men een lange balk: de staart, waaraan een lier met een ketting is bevestigd. Met deze krui-as kan de molen volledig ronddraaien om hem in de wind te zetten. Deze molen dankt zijn naam aan een van de vroegere Kastelse molenaars: Cornelius (Kees) Van Laer. Het gevaarte van meer dan dertig ton verhuisde in 1954 naar deze plek om het te bewaren voor het nageslacht. Voordien stond de molen op de Kerkenbergen, langs de weg naar Retie. Reeds in 1559 werd daar een windmolen vermeld. Een herfststorm op zondag 6 november 1921 velde de houten reus. Victor Van Laer, zoon van Kees, kocht toen een molen aan in Heist-op-den-Berg en richtte met de onderdelen van die molen en de beste stukken van zijn oude molen een nieuwe "samengestelde" molen op. Victor is een voornaam die men terugvindt in heel wat molenaarsfamilies. Victor van Marseille was immers een van de meest gekende molenheiligen. De molen werd in 1943 beschermd door de Afdeling Monumenten en Landschappen van de Vlaamse Gemeenschap. In 1950 werd de molen aangekocht door de Vereniging van Natuur en Stedschoon. In 2011 werd hij eigendom van de gemeente Kasterlee.

4.1.3.1.5 Oud-gemeentehuis van Tielen

In 1876 gaf de gemeenteraad van Tielen de goedkeuring aan het plan van architect Taeymans voor de bouw van dit gemeentehuis. Voor die tijd vergaderde de gemeenteraad in een herberg of in het huis van de onderpastoor. Gedurende 100 jaar werden hier de beslissingen over het dorp genomen. Een wandelingetje rond dit gebouw vertelt veel over het wel en wee van Tielen gedurende die eeuw. Vooraan staat de dorpspomp uit 1868 die we zeker in verband moeten brengen met de maandelijkse veemarkt die hier gehouden werd. De dorpslinde, een 'vrijheidsboom', werd hier geplant in 1919, na de Eerste Wereldoorlog. Ook vindt men hier een gedenkplaat voor componist, organist en muziekpedagoog Flor Peeters, hier geboren in 1903 en later ereburger van Tielen. Aan de rechterkant van het gebouw ziet u een steen, geschonken uit dankbaarheid door de inwoners van het Nederlandse dorpje Alphen voor de opvang op het einde van de Tweede Wereldoorlog. Achter het gemeentehuis staat een beeld van O.-L.-Vrouw dat door de inwoners van Tielen werd opgericht voor het behoud van het dorp gedurende de Tweede Wereldoorlog en links op het gebouw staat een gedenkplaat voor de gesneuvelden en de oud-strijders van 1914-1918.

4.1.3.1.6 Watermolen van Brustele

Deze watermolen ontstond in een zeer ver verleden, al in 1248 is hij in geschriften terug te vinden. Hij werd vroeger 'De Brustele' genoemd naar de plaats waar hij is gelegen. Tot in de 19de eeuw bevond zich hier aan de Kleine Nete het kruispunt van de wegen Turnhout-Geel en Herentals-Mol. Volgens de legende zouden de Tempeliers ooit de watermolen bewoond hebben. Toen ze moesten vluchten, besloegen ze hun paarden achterstevoren, om eventuele achtervolgers te misleiden. In 1583, tijdens de Tachtigjarige Oorlog, werd de molen door plunderende en brandstichtende soldaten verwoest. Het molenhuis, heropgebouwd in 1593, is het oudste stenen huis van Kasterlee. De graanmolen is een onderslagmolen, het water duwt langs onder tegen de schoepen om het rad in beweging te brengen. Behalve een graanmolen was er ook een olieslagmolen, eerst vermeld in 1748, maar vermoedelijk veel ouder. In 1696 werd de site uitgebreid met een schorsmolen met apart waterrad. Deze vermaalde eiken schors. In 1734 werd een volmolen achter het sluiswiel opgericht. Dit is een molen die door stampen en kneden, onder toevoeging van bijtende en ontvettende stoffen, de geweven draad van dierlijke afkomst voller maakte en vaster ineen werkte. De lakenweverij kende in de 18de eeuw in deze streek een grote bloei. De volmolen werkte nog tot 1850. Na een laatste verbouwing in 1926 is de watermolen gestopt in 1957.

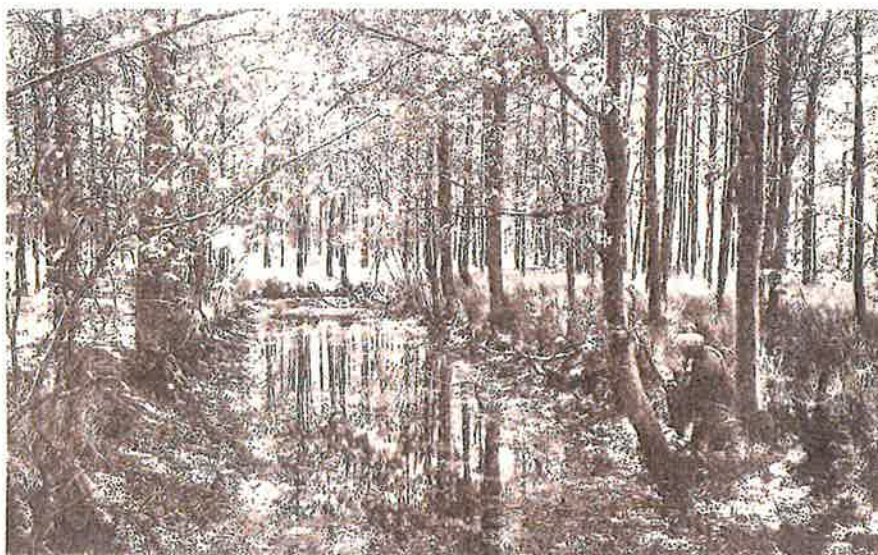
4.1.3.1.7 Watermolen van Tiel

De eerste geschreven vermelding van deze watermolen dateert uit 1526. Oude feodale wetten bepaalden dat stromend water en wind toebehoorden aan de vorst. Deze leende het gebruik ervan uit aan de heer van het dorp. De boeren uit de streek waren verplicht hun graan te laten malen op de molen van hun heer. De molenaar, die als knecht of pachter in dienst stond van de heer, kon zo bij elke maalbeurt de belastingen in natura uit de meelzak van de boer in de meelzak van de heer scheppen. Omdat de rivieren in de Kempen slechts een gering verval kennen, wordt het rad van watermolens meestal onderaan aangedreven. Daarom spreekt men van een onderslagmolen. Net als het kasteel van Tiel werd de watermolen eeuwenlang vererfd. In 1918 kocht molenaar Fik Dionys de molen met het woonhuis, paardenstal en bakhuis. In de jaren na de Tweede Wereldoorlog sloeg de landbouw nieuwe wegen in. Het molenaarsvak werd onrendabel. In 1981 overleed Louis Dionys, de laatste molenaar. De molen werd opnieuw verkocht en liefelijk gerestaureerd. Het molenhuis is vermoedelijk gebouwd in 1681.

4.1.3.1.8 Duivelskuil

Deze langwerpige ondiepe kuil in het Koningsbos spreekt al vele eeuwen tot de verbeelding. Hij heeft zijn griezelige naam waarschijnlijk te danken aan het feit dat de heidense priesters bij deze waterplas hun rituelen hielden en dat latere christenen de plek bijgevolg als een duivelse plaats vermeden. Uit opgravingen is gebleken dat hier in de buurt een voorhistorische begraafplaats was. Redenen genoeg om onze voorouders, in de tijd van spoken en heksen en boze geesten, de stuipen op het lijf te jagen als ze bijvoorbeeld bij de kuil moesten passeren. Ooit hoorden we vertellen dat een boer uit Goor op een zondagavond van de Markt naar huis trok. De hoogmis in de kerk had in de afspanning De Valk of in Den Leeuw een serieus verlengstuk gekregen. Stel u voor: pikdonker, niets dan een karspoor en bomen met grillige takken en ... een duivelskuil. Boerlief raakte met zijn jaskraag zo'n tak en schrikt zodanig dat hij in enkele sprongen thuis is want, zo vertelt hij aan zijn huisgenoten en nadien aan heel Goor: "Ik heb de Zwarte Madam op mijn rug gehad...".

4.1.3.1.9 Beermolen van Terlo

Op het einde van de 18de eeuw schaften de Franse bezetters de feodale rechten van de adel af. Daardoor werd het ook voor gewone burgers mogelijk om een molen op te richten en uit te baten. Deze beermolen werd opgericht in 1801 door Jan Baptist De Kinderen. De molenaarsfamilie De Kinderen bezat ook een watermolen op de Wamp enkele honderden meters verderop. Oorspronkelijk was de molen in hout opgetrokken, achtkantig en van het type koffiepotsmolen. Men maalde er beurtelings graan en schors. Hiervoor had men een dubbel stel maalstenen. Na 1845 werd er enkel nog graan gemalen. In 1875 werd een stenen romp rondom de houten vorm opgetrokken. Vandaar de grote omvang. Om te malen diende de molenaar de kap van deze bovenkruier met wielenkruis op de wind te draaien ('kruien'). De beermolen beschikte hiervoor over een staart aan de buitenkant van de molen waarmee de molenaar de kap in de gewenste positie kon zetten. De zeilen over de wieken trekken gebeurde vanop de grond. De molenberg waarop de molen werd geplaatst, maakte dat hoogtes in de omgeving het malen niet konden belemmeren. Zo konden de molenwieken voldoende wind vangen ('vrije windvang'). In juni 1929 richtte een blikseminslag zware schade aan in de molen. Vanaf 1957 verloor deze

stoere bovenkruier zijn rol als maalmolen ten voordele van de mechanische maalderij. In 1966 werd de molen gerestaureerd.

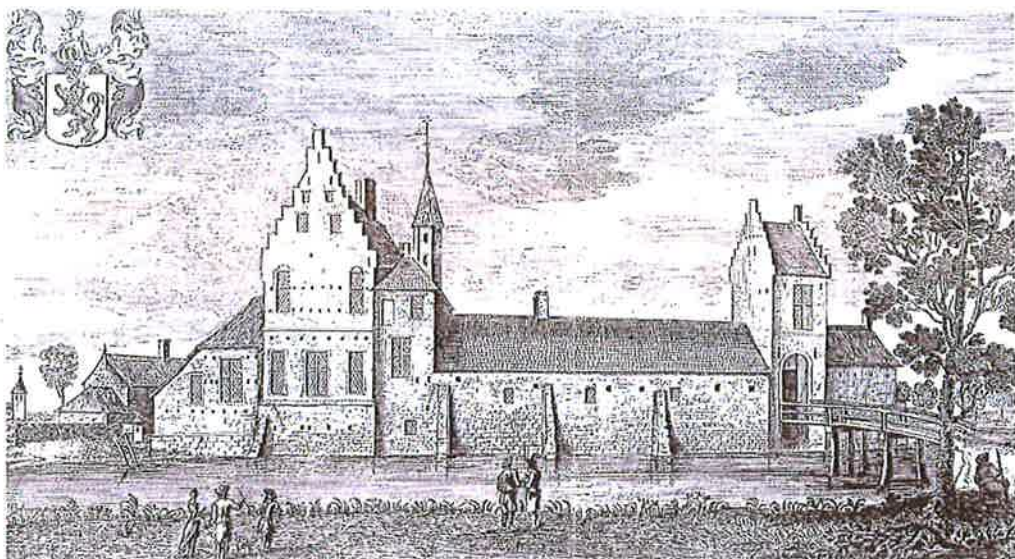
4.1.3.1.10 Hof Ter Heyde

'Chateau des Bruyères' zo luidde ooit het opschrift aan de poort van dit park. Het woord bruyère (heide) vertelt alles over het oorspronkelijke uitzicht van het landschap. In 1844-1845 kocht de heer de Keizer uit Gent hier 270 hectare heidegrond van de gemeente Lichtaart. Hij nam knechten en meiden in dienst, ontgon de woeste gronden en bouwde op korte tijd een zeer grote boerderij uit, die nu achter het kasteel ligt en de naam Sint-Rochushoeve draagt. Hij stelde gratis grond ter beschikking om de steenweg 'Herentals-Kasterlee' door zijn domein te laten leggen. In 1853 ging heel het bezit over in de handen van Joseph Van der Elst, een grondeigenaar uit Ukkel. Hij zette de ontginning op grote schaal verder en liet in het begin van de twintigste eeuw het kasteel oprichten en het park ervoor aanleggen. Ook de dreven werden door hem aangeplant in het begin van de twintigste eeuw. Bij zijn overlijden in 1908 kwam zijn ongehuwde dochter Jeanne in het bezit van de uitgestrekte landerijen. Na haar dood in 1937 werden grote stukken grond van haar nalatenschap vererfd of verkocht. Onder andere Bobbejaanland werd hier op gebouwd.

4.1.3.1.11 Hof Van Tielen

Het kasteel van Tielen is een van de oudste gebouwen in de streek. Reeds in 1096 zou hier een omwalde wachttoren gestaan hebben die toebehoorde aan het adellijk geslacht Berthout uit Grimbergen. In 1320 werd Tielen afgescheiden van het land van Geel en Jan Berthout, ook Jan van Duffel genoemd omdat hij daar woonde, werd de eerste Heer van Tielen. Het was zijn zoon Hendrik die rond 1350 dit Tielenhof bouwde in Gotische stijl en er kwam wonen. Ongeveer 600 jaar lang zou dit hof familiebezit blijven. Maar soms werd er al eens verbouwd of bijgebouwd o.a. het koetshuis in barokstijl in 1688. De laatste Heer van Tielen was Filip van der Gracht de Rommerswael door de Franse revolutie in 1789. In 1826 werden de aangeslagen goederen aan de erfgenamen teruggegeven. In 1970 was het Tielenhof erg vervallen door jarenlange leegstand toen het gekocht werd door Marcel Dams uit Herentals die het restaureerde naar het beeld op de oude gravures.

4.1.3.1.12 Oude Pastorie Kasterlee

De Kastelse pastorie werd gebouwd tussen 1738 en 1744. Ze werd opgetrokken na de verwoestende dorpsbrand van 1735. Deze brand vernielde niet enkel de pastorie, tegenover de ingang van de toren, maar ook verschillende woonhuizen op de markt en het oude gemeentehuis. Tot de bouw van het nieuwe gemeentehuis hielden de burgemeester en schepenen zitting in café De Valk naast de kerk. De gemeentelijke overheden werden tot in 1738 bestookt met protesten van pastoor Scheers, die aandrang op de bouw van een nieuwe woonst voor de pastoor. De eerste bekende vermelding van de pastorie is van 1744. Oorspronkelijk lag de nieuwe pastorie langs een zandpaadje naar de kerk. De hoofdweg Lichtaart-Kasterlee maakte in die tijd nog een bocht over de huidige Mgr. Cardijnstraat om de kerk te bereiken. Het gebouw was keurig symmetrisch gebouwd in sobere klassieke stijl. Door de statige inrijpoort en het voorhofje met dubbele haag omzoomd, was het lange tijd een van de mooiste gebouwen van het dorp. De pastorie is beschermd sinds 1942. Na het ontslag van pastoor Franciscus Maria De Pooter (1966), de laatste bewoner van dit gebouw, werden enkele lokalen van de pastorie ingepalmd door Jeugdclub Jeka. Na een grondige restauratie (1991-1994) werd in de tuin een nieuwe bibliotheek gebouwd. Vanaf 1996 vond ook een afdeling van de gemeentelijke academie voor schone kunsten van Arendonk onderdak in de pastorie.

CASTERLEE — De pastorie.

N. Hondius. 293. Plantijnlei, O., Antwerpen.

4.1.3.1.13 Pastorie Lichtaart

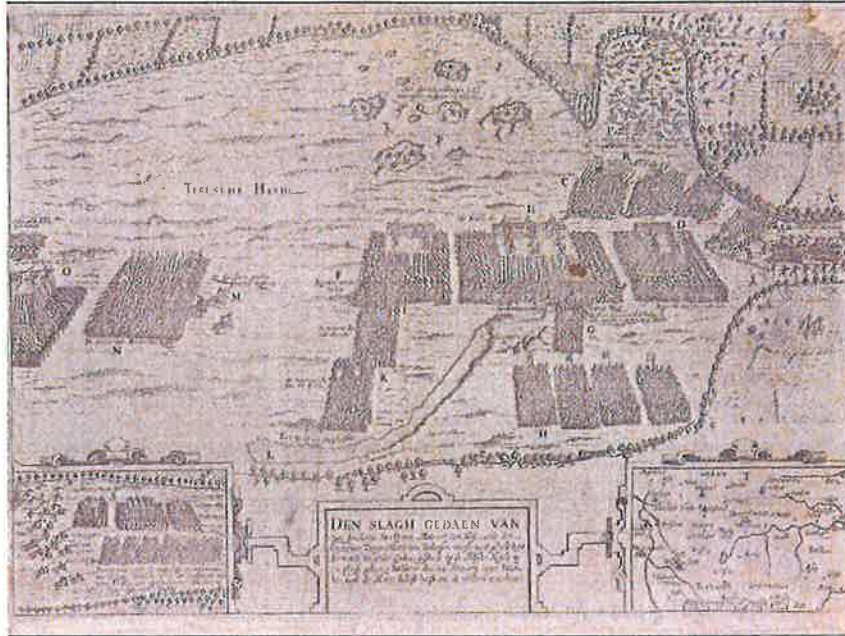
Deze oude pastorie is gelegen in een prachtig park met een oppervlakte van 1 ha. Tot het midden van de twintigste eeuw was het domein volledig omringd door een diepe gracht: 'de vest'. Wanneer deze woonplaats werd aangelegd weten we niet precies, maar reeds vanaf 1269 benoemde het kapittel van Sint-Gummarus in Lier de pastoor van Lichtaart en moest het ook zorgen voor zijn woning. Het huidige stenen gebouw werd in 1675 opgericht door pastoor Balthasar Van Leemputten. De Franse bezetters verdreven in 1798 de parochieherder uit deze woning en verkochten het domein. Het werd aangekocht door de Lichtaartse notaris Caeymaex. In 1818 kon de gemeente het landgoed verwerven om het terug ter beschikking te stellen van de pastoor. Tot 1974 hebben de Lichtaartse pastoors hier gewoond. De gemeente verkocht toen haar eigendom openbaar aan een aannemer die het park en het gebouw renoveerde en er kwam wonen. De gracht om het domein, de ijzeren staven voor de ramen en het alarmklokje op het dak getuigen nu nog van het onveiligheidsgevoel in de vorige eeuwen. De grillige catalpa voor het huis vertelt nog iets over de oude luister van het

park. Het gebouw als monument en de tuin als landschap werden beschermd door een koninklijk besluit van 30 september 1974.

4.1.3.1.14 Slag Van Tielon

In januari 1597 overwinterde een Spaanse troepenmacht met ongeveer 5000 man voetvolk en 300 tot 800 ruiters in Turnhout. Ze werd aangevoerd door Claude De Rye, Graaf van Varax. Maurits van Nassau, later prins van Oranje, verzamelde op de Oosterhoutse Heide, net boven Breda, ongeveer 5000 man voetvolk en 800 à 1000 ruiters en rukte op naar Turnhout. Op 23 januari middernacht kwam Maurits met zijn legermacht in Ravels aan. Toen de Spaanse bevelhebber dit vernam, besloot hij in allerijl de open stad Turnhout te verlaten om een onderkomen te zoeken in de omwalde stad Herentals. De enige bruikbare weg liep over de Tielonheide. Met zijn ruitery zette Maurits de achtervolging in en viel de Spaanse troepenmacht, die niet tijdig in slagorde opgesteld raakte, in de rechterflank aan. Er volgde een slachting waarbij meer dan 2000 Spaanse soldaten op korte tijd werden gedood. Op de kaart ziet men in het midden de opstelling van de Spaanse troepen, onderaan de Staatse ruitery en rechts de vlucht van de Spaanse ruitery naar de smalle uitgang van de heide. Het gebeurde allemaal 'Op de Tielsche Heyde op een plaetse geheten Balderin, den 24 Januarij 1597'. Dit slagveld ligt nu bijna helemaal in het militair domein aan beide zijden van de Zevendonkseweg.

4.1.3.1.15 Station van Tiel

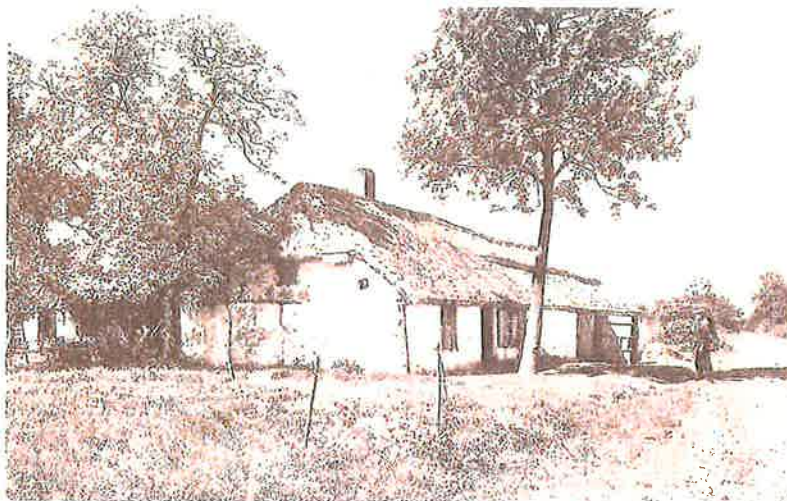
Op 23 april 1855 stoomde de eerste trein door Tiel. Hij reed op de lijn Lier-Turnhout. Later werd dit traject verlengd, waardoor de provinciestadjes Turnhout, Herentals en Lier samen met de Kempense dorpen daartussen, verbonden werden met de grote steden Antwerpen, Mechelen, Brussel en Tilburg. Het oorspronkelijke stationsgebouw was opgericht in 1856 en bevond zich ten noordoosten van het huidige bouwwerk, dat werd opgetrokken in 1890. Het postkantoor, de telefooncentrale en zelfs de rijkswacht vonden hier hun eerste onderkomen. Het traject van de spoorlijn op Tielens grondgebied is meer dan 6 km lang en telde ooit 10 overwegen. Bijna aan elke overweg stond 'een roethuisje' of bareelwacherswoning. In 1959 werd het reizigersvervoer in Tiel stopgezet en pas in 1970 werd het opnieuw opgestart. Het station werd echter niet opnieuw in gebruik genomen. In 1984 spoorde de eerste elektrische trein over deze lijn en in 2007 werd aan het station een dubbel spoor aangelegd, zodat treinen hier kunnen kruisen. Het stationsgebouw zelf stond jarenlang te verkommeren, maar na verkoop in de jaren 80 werd het opnieuw opgeknapt als privéwoning. In 2008 werd een beeldje bij het station geplaatst met de titel 'Tiel, Tiel, Tiel, het treintje loopt op wielen'. Het verbeeldt de verbondenheid van de Tielense dorpsgemeenschap met de spoorlijn, samen met de verbondenheid van deze gemeenschap met muziek.

B. De Jongs, Thienen

4.1.3.1.16 't Schaepershuis op de Kluis

Dit is een van de schilderachtigste oude hoevetjes van Kasterlee, zeer geliefd bij kunstschilders en toeristen. De schapenhoeve van Jefke Nijs, ook bekend als huis 'Bastiaensen', weerspiegelt nog die typische bouwstijl van onze eenvoudige Kempense boerderijen. Huis en stal bevonden zich naast elkaar in één gebouw met witgekalkte lemen muren onder een laag strooien dak. Oorspronkelijk had het huis zelfs een lemen vloer. De naam 't Schaepershuis verwijst naar de schaapherders die men vroeger in alle gehuchten van de Kempen aantrof. Winter en zomer trokken ze uit langs karrensporen en veldwegen om hun dieren te laten grazen. 's Avonds dreef de scheper zijn kudde weer in de schaapskooi. Alleen 's winters als er sneeuw lag, bleven de dieren op stal. De naam 'Cluyse' vinden we voor het eerst terug in een cijnsboek van 1443. Hij betekent ofwel 'afgesloten ruimte' of 'alleenstaande woning in de wildernis'. Zo'n alleenstaande woning langs een lange eenzame weg, die voerlieden van Herentals naar Korsendonk leidde, was vaak ook een pleisterplaats waar een smid woonde of waar de dieren even konden drinken.

4.1.4 Bezienswaardigheden van religieuze aard

4.1.4.1 Kerken

4.1.4.1.1 St Margaritakerk Tielen

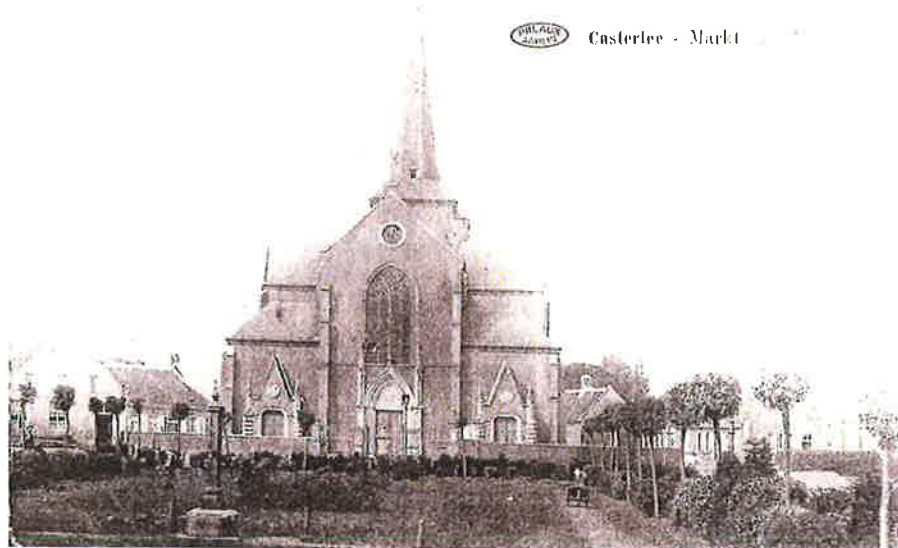
In 1380 is er sprake van een eerste kerk in Tielen. Maar met zekerheid weten we zeer weinig over het uitzicht en de plaats van de vroegere kerk. De ontstaansgeschiedenis van de Tielense parochiekerk is nauw verbonden met de adellijke heren van het dorp. De kerk moet hier zeker gestaan hebben voor 1530, want in hun testament zeggen Ridder Jan van Leeftael en Vrouwe Cornelia van Ranst dat zij in het koor van de kerk wensen begraven te worden. Hun grafzerk staat nu tegen de achtermuur van de doopkapel. De toren werd in de 16de eeuw opgetrokken en had voor 1773 een romaans uitzicht. Later kreeg hij zijn neogotisch uitzicht. De kerk kreeg haar huidige vorm door de vergroting en verbouwing van 1851. De kerk is toegewijd aan de heilige Margarita. De kerk beschikt over kunstschaten zoals een koperen kruis en een doopvont uit de 12de eeuw. Het prachtige St.-Margaritaretabel uit de 16de eeuw is een uniek kunstwerk. Zes heraldische grafzerken, die dateren van de 16de tot de 18de eeuw, leggen nu nog getuigenis af van de achttien adellijke heren die ooit de titel 'heer van Tielen' mochten dragen.

4.1.4.1.2 St Wilibrorduskerk Kasterlee

De eerste vermelding van deze kerk vinden we in een cijnsboek van 1443. Ze werd vergroot in 1531. Maar een zware dorpsbrand op 3 september 1735 legde ze volledig in de as. In het jaar 1740 werd ze heropgebouwd, maar door de troebele tijden en het krijgsgewoel van de Oostenrijkse Successieoorlog bleef het volgens de toenmalige schepenen lang 'een ijdele schuere'. In de tweede helft van de achttiende eeuw kreeg ze dan toch een rijkelijker interieur met een houten lambrisering, biechtstoelen in rococostijl, kunstige medaillons, een doksaal en altaren. In 1850 werd het koor, dat op het oosten gericht was, afgebroken. In de plaats kwam een groter middenschip met zijbeuken. De binneninrichting werd toen geheroriënteerd. De hoofdingang kwam aan de oostkant en het hoofdaltaar werd verplaatst naar de torenkant. In 1895 werd het dak, dat vroeger de midden- en zijbeuken in een vlakte overdekte, verkort tot op de middenbeuk en aan weerskanten werden nieuwe vensters aangebracht. De toren met laatgotische onderbouw van 1531 kreeg een nieuwe spits in 1900. In 1947 werden de zijbeuken vergroot tot hun huidige proporties. De kruisbeuken kregen in 1955 hun huidige uitzicht. Er kwam toen ook een nieuwe sacristie aan de zuidkant. Deze kerk is

toegewijd aan Sint-Willibrordus, die omstreeks het jaar 690 in onze streken het geloof predikte. Een opschrift op de gevel aan de kant van de markt vertelt dit aan de voorbijgangers. In dit opschrift zit een chronogram of jaarschrift verborgen dat verwijst naar het jaar 1718. In dat jaar bracht de bisschop van Antwerpen met grote luister een deeltje van de relikwie van deze heilige naar Kasterlee.

4.1.4.1.3 OLV kerk Lichtaart

Wanneer hier de eerste kerk werd gebouwd, weten we niet. Omstreeks 1200 bestond de parochie Lichtaart reeds en wellicht was er ook toen al een kerk. Maar over haar plaats en uitzicht zijn geen geschriften bewaard gebleven. Door een brand in het jaar 1500 werden de kerk en vermoedelijk ook het oudste archiefmateriaal vernield. In 1524 was de heropbouw beëindigd, maar door een orkaan op 5 juni 1581 werd het gebouw opnieuw zwaar getroffen net als vele huizen, schaapskooien en grote bomen in Lichtaart. In de troebele periode van de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) verliep de heropbouw niet zo vlot. Pas in 1613 werden drie altaren ingewijd. De gotische klokkentoren, uit het begin van de 16de eeuw, werd toen behouden en is daarmee het oudste stenen gebouw van Lichtaart. In 1790 was de kerk weer erg vervallen. Door de inval van de Fransen kon pas in 1805 met een nieuwbouw begonnen worden. In 1865-1866, ten slotte, kreeg de kerk haar huidige vorm in neo-romaanse stijl. De kerk is toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw, maar er worden nog twee andere heiligen bijzonder vereerd, namelijk Sint-Cornelius en Sint-Lucia. De levens van deze heiligen vindt men uitgebeeld in de waardevolle glasramen van het hoogkoor en de kruisbeuken. Ook boven de hoofdingang worden hun symbolen vermeld. Lucia heeft duidelijk verband met het Latijnse 'lux' of het Nederlandse 'licht' uit 'Lichtaart'. Het feest van Sint-Cornelius werd gevierd op de zondag en maandag na 16 september. Honderden moeders uit de omliggende dorpen kwamen met hun kinderen dan de heilige vereren en aanroepen om die kinderen te genezen van en te behoeden voor allerlei kinderziekten. Er is dan altijd kermis in het dorp.

LICHTAERT De Kerk

4.1.4.2 Kapellen

In heel Kasterlee staan een 115-tal grote en kleine kapellen. De Zandkapel in Lichtaert en de Kapel van O.L.V. van Bijstand in Tielen zijn beschermde monumenten. De oudste kapel dateert van de 16e eeuw. Deze kapellen zijn belangrijke stukjes Kastels erfgoed dat zeker niet verloren mag gaan.

4.1.4.2.1 Kapel O.L.V. van Bijstand

Waarschijnlijk stond hier al in de 14de eeuw een staakkapelletje. In 1636 richtte Carolus Geerinckx, de eerste pastoor van Tielen als zelfstandige parochie, er een kapel op van leem en stro na zijn bevrijding uit de handen van Calvinistische troepen. De kapel kende zoveel toeloop en ontving zoveel giften dat ze in 1664 kon vervangen worden door de huidige stenen kapel. In de volgende eeuwen bleef de devotie rond deze kapel een grote bloei kennen. Het onderhoud werd bekostigd door giften. Het houten luikje naast de ingang deur maakte het mogelijk om ook giften in de offerblok te steken als de kapel gesloten was. Een andere bron van inkomsten waren de 'capelleschaepen'. Dat waren schapen die door de kapelmeesters aangekocht werden en in de kudden van plaatselijke herders geplaatst werden. Elk jaar werden de wol en de lammeren van deze schapen verkocht ten voordele van de kapel. In de vorige eeuw geraakte de kapel in verval en moest ze gesloten worden wegens instortingsgevaar. In 1977 werd ze als beschermd monument erkend en na volledige restauratie feestelijk ingehuldigd in september 1992.

4.1.4.2.2 Kapel O.L.V. in 't Zand

De Zandkapel van Lichtaart bestaat uit een zaalkerkje van drie traveeën met een driezijdig koor onder een zadeldak met opengewerkt klokkentorentje en een rechthoekige sacristie onder een afgewolfd dak. De kapel werd opgericht in 1688 in rode baksteen op een kruispunt van wegen. De hoofdweg Poederlee-Lichtaart was er toen nog niet, maar de verbindingsweg van Herentals naar Turnhout slingerde zich hier door de zandbergen. De Lichtaartse straatnamen Zandstraat en De Bergen verwijzen nu nog naar die oorspronkelijke ligging. Deze eenvoudige stenen kapel bevat een merkwaardig portiekaltaar. Het schilderij in deze portiekaltaar stelde aanvankelijk de naastenliefde of caritas voor. Het is een kopie gemaakt naar een oorspronkelijk werk van Antoon Van Dyck. Op het originele werk staat een vrouw afgebeeld met één ontblote borst. Een moeder die haar kind de borst geeft, was in de 17de eeuw het symbool bij uitstek van naastenliefde. Omdat die symboliek in het landelijke Lichtaart vermoedelijk iets te werelds overkwam, werd de borst bedekt. Zo werd dit kunstwerk herbestemd als Lieve Vrouw met Kind. Bij deze kapel hoort een beeldje van

Onze-Lieve-Vrouw van Loreto dat werd meegebracht door de abt van de Sint-Salvatorabdij van Antwerpen. Hij had het in 1674 eigenhandig ontvangen van de Bisschop van Recanati in Italië. In 1982 vatte het houten altaarblad in de kapel vuur. De brand vernielde het grootste gedeelte van de altaartombe en bracht enorme rookschade toe aan het interieur. De oorzaak was het aflopend kaarsroet dat de altaartafel had doen vonken. In 1984 werd de gerestaureerde kapel heropend. De kapel en het driehoekig plein er omheen werden beschermd als cultuurhistorisch landschap door een koninklijk besluit van 13 augustus 1953.

4.1.4.2.3 Rielenkapel

De alleroudste vermelding die we van deze kapel kennen, dateert van 1564. In een cijnsboek van Kasterlee lezen we: "van een heye gelegen aan de capelle te rijele geheeten sprincvenne". In de zes grote glasramen van glazenier Victor Coenraets wordt de mooie legende uitgebeeld van de arme herder Wilboort, die op deze plaats tot tweemaal toe een beeldje van Onze-Lieve-Vrouw vond. De pastoor van Kasterlee zag hierin een teken en riep de bewoners van Rielen samen om hier een kapel te bouwen. Ook aan het mooie Mariabeeldje dat boven het altaar prijkt, kende het volk miraculeuze eigenschappen toe. Zo zou Maria tijdens een poging tot inbraak in de kapel het hoofd in de richting van de inbreker gedraaid hebben. De man sloeg dan ook wijselijk op de vlucht en... het hoofd van Maria bleef voor altijd lichtjes naar links gewend. Dat de kapel een belangrijke rol speelde in de volksdevotie kunnen we zien aan de bakstenen met negen kerven. Deze streepjes werden er met een kruisje van een paternoster in gekrast. Zij getuigen van de novenen die zwangere vrouwen hier kwamen doen om voor een gezond kindje te bidden. In 2000 werd de gerestaureerde kapel opnieuw plechtig ingewijd. Een veldbeiaard van twaalf klokjes speelt sinds 1999 geregeld een vertederend lied. Langsheen de binnenmuren werd de tekst van het weesgegroet kalligrafisch geschilderd. En twee schilderijen werden grondig gerestaureerd.

4.1.4.2.4 Sint-Barbarakapel

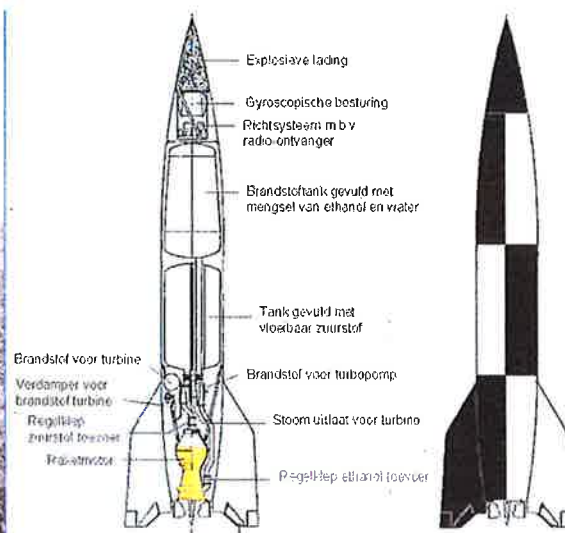
De mijnwerkersvereniging van Lichtaart, opgericht in 1948, besloot in 1958 deze kapel voor Barbara te bouwen en vond hiervoor deze rustige plaats in het dorp. Een weldoener schonk de grond, de plaatselijke bevolking en een mecenas uit Zaventem deden de rest. De kapel werd opgetrokken in de zomer van 1959 en ingewijd door pater Boon, verbondsproost van de mijnwerkers. In 2017 werd de

kapel grondig gerestaureerd. Barbara was de patroonheilige die aanroepen werd tegen de plotse dood. Ongevallen in de koolmijn kwamen helaas, ook in ons land, meermaals voor. Op 8 augustus 1956 verloren 262 mijnwerkers het leven bij een brand in de mijn Bois du Cazier in Marcinelle, nabij Charleroi. Ook nu nog organiseren brandweerkorpsen en legereenheden, die met rampen en oorlogstoestanden omgaan, in de week van 4 december (de feestdag van de heilige Barbara) hun jaarlijks feest.

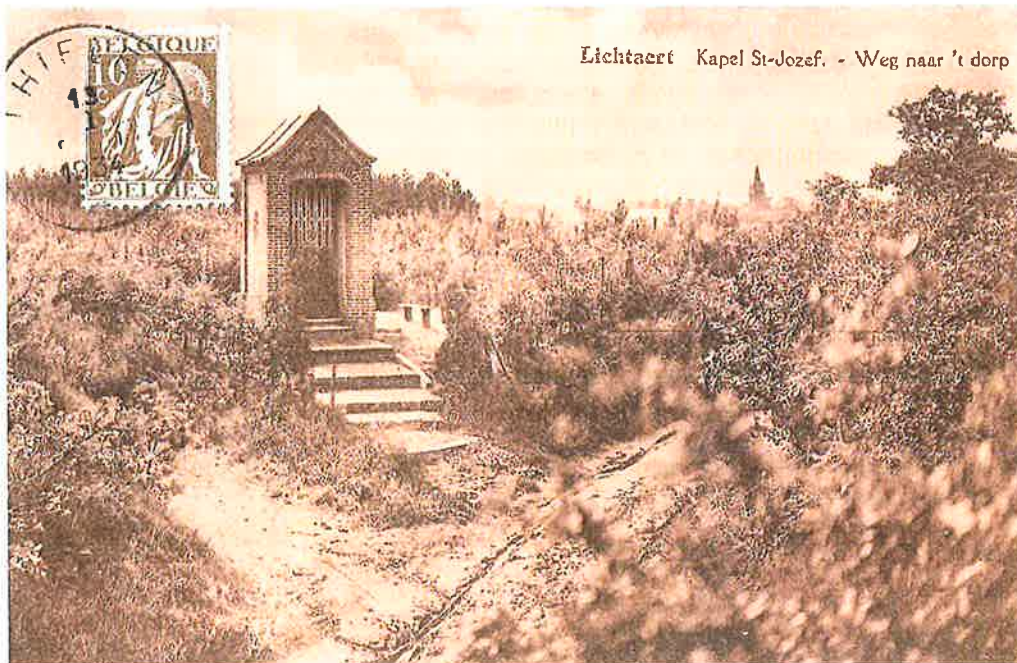
4.1.4.2.5 Kapel van O.L.V. voor de Vrede

Vanaf de landing in Normandië op 6 juni 1944 rukten de geallieerde troepen in West-Europa op. Lichtaart werd in september van dat jaar bevrijd. Maar dat was niet het einde van het oorlogsgeweld. Het Duitse leger beschikte over een nieuw wapen: de V2 of 'Vergeltungswaffe 2'. Het was een raket van ruim 14 meter die een springlading van 750 kg vervoerde. Met dit wapen konden de Duitsers de geallieerden bombarderen over een afstand van 350 km zonder dat daartegen enig verweer mogelijk was. Op 24 december 1944 viel zo'n V2 in Hoebenschot. De straaluitlaat en de motor uit de staart van de raket waren nog herkenbaar. Het verlangen naar het einde van de oorlog was bij onze bevolking, na vier jaar geweld, zeer groot. In vele gezinnen werd gebeden om vrede. Oud veld- en boswachter August Van de Water, toen al meer dan 80 jaar oud, nam het initiatief. Hij liet de restanten van de V2 overbrengen naar deze plaats en zette er een Mariakapelletje bovenop. In 1951 werd er met de hulp van de buurt een stenen kapel rond gebouwd.

4.1.4.2.6 Kapel van St. Jozef

Het behoort tot de traditie om aan kruispunten van wegen of op toppen van heuvels religieuze tekens op te richten. In de Kempen zijn dat meestal Mariakapellen. Een kapel voor Sint-Jozef komt minder vaak voor. Dit gebouwtje werd in 1870 opgericht onder impuls van de toenmalige pastoor Wouters. Sint-Jozef is immers patroon van echtparen, kinderen, christelijke gezinnen, jeugd, wezen, arbeiders, houthakkers, timmerlui, meubelmakers, ingenieurs, begrafenisondernemers, opvoeders, uitgestotenen, reizigers en van een zalige dood. De katholieke kerk heeft in het jaar 1621 het feest van de Heilige Jozef definitief vastgesteld op 19 maart. We staan hier ook bij een van de vele holle wegen die zo typisch zijn voor de Kempense Heuvelrug aan de kant van de Netevallei. Aanvankelijk waren het gewone voetpaden die de gehuchten van het dorp met elkaar verbonden. Mensen, koeien, paarden en karren maakten met hun sporen de bovenste grondlagen steeds dieper en dieper los. Wind en regen waaiden en spoelden het losse zand telkens verder weg. In de wanden van deze holle weg treffen we roestige lagen van ijzerzandsteen aan waarin nog fossielen van schelpen en andere voorhistorische zeedieren voorkomen. Deze fossielen zijn 3,6 tot 2,8 miljoen jaar oud.

4.1.5 Natuurschoon

4.1.5.1 Natuurgebieden

4.1.5.1.1 Kempense Heuvelrug

De Kempense Heuvelrug is alom gekend in de Kempen en daarbuiten als het grootste reliëf van de regio. Op deze rug zijn, door de krachten van de natuur en eeuwenlang gebruik door mensen, sporen aangebracht en uitgekerfd. Van een veelzijdig bodemgebruik is de heuvelrug geëvolueerd tot een aaneengesloten bos met bijzondere landschaps- en erfgoedwaarden. Uitgestrekte naaldbossen afgewisseld met heideveldjes, vennen zoals het Zwart Water of Snepkensvijver, paraboolduinen, holle wegen en loofbosjes geven het landschap vorm. In het noorden wordt de

heuvelrug geflankeerd door de vallei van de Aa, in het zuiden kijk je vanop de heuvelrug uit op de vallei van de Kleine Nete.

4.1.5.1.2 De Kleine Nete

De Kleine Nete ontspringt in het Reties Goor en maakt met zijn bijrivieren deel uit van het Scheldebekken. Vervolgens stroomt ze door de Kempen tot Lier waar ze samenvloeit met de Grote Nete en de Beneden-Nete vormt. De Kleine Nete is een typische laaglandbeek met gering verval en een zeer brede vallei met een uitgestrekt natuurlijk overstromingsgebied. De overgang van de landduin Kempense Heuvelrug, naar de vallei van de Kleine Nete resulteert in een grote variatie aan natte en droge biotopen waardoor de Kleine Netevallei een uniek ecosysteem vormt waarin tal van planten en dieren zich thuis voelen.

4.1.5.1.3 de Hoge Rielen

Ooit was dit gebied een militair domein vandaag is het eigendom van de Vlaamse gemeenschap. In dit natuurgebied van 230 ha vind je, onder dezelfde naam, een van de grootste jeugdverblijfcentra van het land. In het gebied kan je genieten van heel wat aspecten van het Kempens landschap. Je vindt er uitgestrekte dennenbossen, droge en natte heide en vennen, maar ook oude akkers met bijzonder eikenhakhout.

4.1.5.1.4 Balderij - Rielenbroek – Winkelbroek

In de invloedssfeer van de Grote en de Kleine Kaliebeek, ligt een uitgestrekt moerasgebied. Dit moerasgebied bestaat uit een afwisseling van elzenbroekbossen, eiken berkenbossen, wilgenstruwelen en drijftillen op verlande turfputten. Sporadisch komen open plekken voor met vochtige hooilanden en heischrale vegetaties. Het is een gebied met een bijzondere, rijke flora en een hoge visstand.

4.1.5.1.5 de Tikkebroeken

In de streek van Corsendonck in Oud-Turnhout en Kasterlee stroomt de Rode Loop door een vallei die van oudsher bij zware regenval volledig overstroomt. Hier ontwikkelde zich een karakteristiek Kempens laagveen, de Tikkebroeken genoemd. Ook vandaag nog overstroomt de Rode Loop dit natuurgebied zodra de hemelsluizen open gaan. Het natuurgebied is toegankelijk via 2 bewegwijzerde paden.

4.1.5.1.6 Zwart Water en Snekensvijver

Het Zwart Water ligt op de Kempense Heuvelrug, de lange landduinrug die zich vrijwel parallel langs de Kleine Nete uitstrekt. In de duinrug komen een aantal natuurlijke depressies voor zoals Het Zwart Water en Snekensvijver. Deze depressies zijn ontstaan door uitstuiving van duinzanden. Nadien is er in de uitstuivingen lemig zand afgezet. In de zo ontstane kom verzamelde zich grond- en regenwater. Doorheen de geschiedenis ontwikkelde zich een dikke veenlaag op de lemige zandbodem tot hoogveenmoeras. Het heeft nu een typisch Kempense zandbodem met veel naaldbomen en heidebegroeiing.

4.1.6 Andere toeristische attracties

4.1.6.1 Bobbejaanland

Bobbejaanland is een van Europa's populairste familieparken! Met meer dan vijftig attracties, waarvan heel wat overdekt, is dat natuurlijk geen toeval. Je bent vast ondersteboven van de duizelingwekkende thrillride zoals de Sledge Hammer, de 25 meter vrije val van de Typhoon of de vlijmscherpe bochten van de Dreamcatcher. Meer dan genoeg om je dus geen seconde te vervelen. En aangezien er zoveel te beleven valt, hoef je ook nergens lang aan te schuiven.

Bobbejaanland	Aantal bezoekers per jaar	
	2015	703.000
	2016	732.000
	2017	711.000

Bron: Bobbejaanland

4.1.6.2 Evenementen

De gemeente Kasterlee en de Kasterleese verenigingen organiseren jaarlijks tal van evenementen en feestelijkheden van bovenlokaal belang.

4.1.6.2.1 Pompoenregatta

Pompoendorp Kasterlee gaat geen uitdaging uit de weg. Elk jaar organiseren de Kastelse Kayak Klub en het Pompoenengenootschap de pompoenregatta: een wedstrijd kajakken in grote uitgeholde pompoenen. De peddelwedstrijd is uniek in België. In een aflossingskoers dingen de vierkoppige, vaak verklede teams naar de overwinning. Ook toeschouwers zullen zich niet vervelen want naast deze pompoenwedstrijd op het water zijn er ook pompoenspelen voor kinderen en kan je zelf een Halloween pompoen uithollen.

Pompoenregatta	Aantal bezoekers per jaar	
	2015	5.250
	2016	4.500
	2017	5.000

4.1.6.2.2 Pompoendag

Pompoendag lokt zo'n 10.000 bezoekers naar het centrum van pompoendorp Kasterlee. Tal van kraampjes serveren pompoenlekkers. Van pompoenwafels tot pompoenfritten, pompoensoep, pompoenbier en nog veel meer. Zeker het proeven waard! Een streepje muziek en kinderanimatie zorgen mee voor een fijne sfeer. Op Pompoendag is het uitkijken naar de weging van de zwaarste pompoen van ongeveer 800 kilo.

Pompoendag	Aantal bezoekers per jaar	
	2015	9.000
	2016	10.000
	2017	11.000

4.1.6.2.3 Pompoenschieten

Sinds 2011 vindt naar jaarlijkse traditie in oktober een wel heel ongewoon kampioenschap plaats in pompoendorp Kasterlee: het Belgisch kampioenschap pompoenschieten. Met zelf in elkaar gebokte reuzenkatapulten dagen de deelnemende ploegen elkaar uit om een pompoen zo ver mogelijk weg te slingeren.

De reuzenkatapulten hebben iets weg van een middeleeuwse trebuchet. De deelnemers steken dan ook hart en ziel in het bouwen van de constructies. De pompoen zelf weegt zo'n 5 à 10 kilo. Het Belgisch kampioenschap pompoenschieten lokt zo'n 2000 deelnemers van heinde en ver naar Kasterlee.

Pompoenschieten	Aantal bezoekers per jaar	
	2015	2.250
	2016	2.500
	2017	2.300

4.1.6.2.4 Pompoenkwekerswandeling

Wil je met eigen ogen zien hoe reuzegrote pompoenen gekweekt worden? Dan is de pompoenkwekerswandeling beslist iets voor jou. Ervaren pompoenkwekers loodsen je langs tal van pompoenvelden in Kasterlee. Onderweg onthullen ze hun geheime succesformules om kolossen van pompoenen te verbouwen. Een oranje vrucht van zo'n 300 tot 800 kilo is geen rariteit in het pompoendorp! Ook staat een boeiende uitleg over kleine pompoenen en verschillende soorten eetpompoenen op het programma.

Pompoenkwekerswandeling	Aantal bezoekers per jaar	
	2015	80
	2016	50
	2017	60

4.1.6.2.5 Winters food truck festival

Chefs en food truckers uit Kasterlee toveren de markt - met hun mobiele keukentjes - om in een gezellig 'winters food truck festival'. Kom proeven van de gezellige sfeer, de culinaire hapjes en streekdranken. Vuurkorven worden aangestoken, in de bomen hangt mooie kerstverlichting en mensen schuiven wat dichterbij elkaar. Dé ideale periode dus om een food truck festival te organiseren.

Winters food truck festival	Aantal bezoekers per jaar	
	2016	750
	2017	500

4.1.6.2.6 Kabouterdag

Op de tweede zondag van september vieren we de verjaardag van onze kabouterkoning. Je kan op en rond de Kabouterberg een hele dag deelnemen aan kaboutervertellingen en je laten grimeren als een echte kabouter. Na de wandeling door het bos, kan je in en rond de feesttent knotsgekke spelletjes spelen. De gekke clown zorgt voor ambiance in de tent. Op het terras en in de feesttent kan je genieten van een hapje en een drankje.

Kabouterdag	Aantal bezoekers per jaar	
	2015	7.900
	2016	7.500
	2017	7.800

4.1.6.3 Markten

4.1.6.3.1 Volkoremet

Op de eerste zondag van augustus kan je in Lichtaart niet rond de Volkoremet. Tussen 11 en 18.15 uur kan je kijken naar diverse hobby's en oude ambachten. Deze dag kan je het volksdansen komen bewonderen en genieten van muziek, dans en andere animatie. Landbouwliefhebbers leren bij over het dorsen met de vlegel en zien oude machines in werking. Een hongertje? Schuif mee aan tafel bij de reuze barbecue!

Volkoremet	Aantal bezoekers per jaar	
	2015	5.750
	2016	6.000
	2017	5.500

4.1.6.4 Toeristische projecten

4.1.6.4.1 Kabouterberg

Kabouterberg is een bosrijke plek met zand- en duinenruggen waar kinderen naar hartenlust kunnen klimmen, kruipen en in het zand spelen. Kinderen van drie tot zeven jaar oud gaan samen met een vertelster op zoek naar de kleinste inwoners van Kasterlee.

De totale investering voor de realisatie van dit project in 2017 bedroeg 24.500 euro.

Kabouterberg	Aantal bezoekers per jaar	
Kinderen die deelnamen aan dagvertellingen	2015	6215
	2016	5623
	2017	5845

Er zijn geen cijfers bekend over het aantal wandelaars op Kabouterberg.

4.1.6.4.2 Slapende Reus

De 'Slapende Reus' is een toeristisch ontwikkelingsplan, gebaseerd op een landschapsvisie van de Kempense Heuvelrug tussen Kasterlee en Lichtaart. De Kempense Heuvelrug in Kasterlee heeft een lange traditie in 'landschapstoerisme'. Al meer dan een eeuw trekken het zand, de duinen en de rust bezoekers van ver en van omstreken aan. Verschillende generaties inwoners en toeristen hebben goede herinneringen aan het spelen in het zand van de Hoge Mouw of het klimmen op de luchtwortels van de dennen van Kabouterberg. Dat plezier willen we ook toekomstige generaties blijven bieden. Het is echter een uitdaging om het toenemende toerisme in balans te houden met het behoud en beheer van de landschappelijke kwaliteiten van dit gebied.

De Slapende Reus is een innovatief concept dat moet resulteren in sterke toeristische producten en een prima onthaal. Het landschap vormt daarbij telkens de belangrijkste inspiratiebron. In de pijplijn zitten o.a. een wandeling rond het thema 'zand', een uitdagend spel met bosbewoners, een zoektocht naar De Slapende Reus, een uitkijkpunt op het hoogste punt van de Hoge Mouw, onthaalinfrastructuur en rustpunten ...

De totale investering voor de realisatie van dit project in 2017-2021 zal 1,5 miljoen euro bedragen.

4.1.6.4.3 Nieuw toeristisch infokantoor

Op zondag 1/10/2017 opende het nieuw toeristisch infokantoor van Kasterlee zijn deuren voor de inwoners en bezoekers van Kasterlee. In de laatste tien jaar is het aantal baliebezoekers in het toeristisch infokantoor van 2.700 bezoekers in 2000 naar 11.000 bezoekers in 2017 geëvolueerd, een belangrijke indicator om ondanks de nieuwe media, te blijven inzetten op een persoonlijk en direct onthaal. Het nieuw regionaal toeristisch infokantoor legt het accent op de thema's pompoenen, kabouters, gastronomie en actieve recreatie. De onthaalbalie en de belevingsruimte vormen de spil van het toeristisch infokantoor. Het is een zeer innovatief kantoor waar veel aandacht gaat naar het beleven: een levensgrote en levensechte kabouterboom waarin kinderen kunnen klimmen, een gedeelte waarin je alle facetten van de pompoen ontdekt, een handbike waarop je virtueel de Kempen ontdekt, een jaarlijn met de belangrijkste activiteiten in Kasterlee, een gastronomische hoek waar je al het lekkers kan ontdekken, een virtuele top tien van Kasterlee ... maar vooral ook met de nadruk op een beleving voor iedereen ook voor mindervaliden.

De totale investering voor de realisatie van dit project in 2016-2017 bedroeg 1,5 miljoen euro.

4.1.7 Toeristen die een natuurbezoek plannen

4.1.7.1 Wandeltoerisme

4.1.7.1.1 Algemeen

De Kempense Heuvelrug is alom gekend in de Kempen en daarbuiten als het grootste reliëf van de regio. Op deze rug zijn, door de krachten van de natuur en eeuwenlang gebruik door mensen, sporen aangebracht en uitgerofd. Van een veelzijdig bodemgebruik is de heuvelrug geëvolueerd tot een aaneengesloten bos met bijzondere landschaps- en erfgoedwaarden. Uitgestrekte naaldbossen afgewisseld met heideveldjes, vennen zoals het Zwarte Water of Snepkensvijver, paraboolduinen, holle wegen en loofbosjes geven het landschap vorm. In het noorden wordt de heuvelrug geflankeerd door de vallei van de Aa, in het zuiden kijk je vanop de heuvelrug uit op de vallei van de Kleine Nete.

Wandelingen	Verkochte wandelkaarten Kempense Heuvelrug per jaar	
Verkoop wandelkaarten Kempense Heuvelrug door Toerisme Provincie Antwerpen.	2015	1284
	2016	764
	2017	653

Bron: TPA

Het Provinciaal Groendomein 'Hoge Mouw' beschikt niet over effectieve cijfers van het aantal wandelaars, maar maken een schatting van zo'n 50 000 bezoekers. Wel kunnen we het belang van de wandelroutes aantonen aan de hand van cijfergegevens van het aantal wandelkaarten verkocht door Toerisme Provincie Antwerpen.

4.1.7.1.2 Hoge Mouw

De Hoge Mouw maakt deel uit van de Kempense Heuvelrug tussen Lichtaart en Kasterlee. Het is eigendom van de Provincie Antwerpen, aangekocht in 1971. De oppervlakte bedraagt momenteel bijna 100 ha. De Hoge Mouw verwijst naar het hoogste punt van het domein, en naar het hoogste punt van gemeente Kasterlee. De Hoge Mouw is een paraboolduin op de Kempense Heuvelrug met een hoogte van bijna 30 meter. De Hoge Mouw sluit aan op twee

andere duinen richting het dorp van Kasterlee; Zwarte Berg en de Kabouterberg, waar kinderen hun hartje kunnen ophalen. Het naaldbosgebied met zand en duinen, en een rijke historiek, geeft heel wat inspiratie voor de educatieve werking van het provinciaal domein Hoge Mouw en het toeristisch aanbod van gemeente Kasterlee. Jong en oud kunnen er volop ontdekken en er op uit trekken.

4.1.7.2 Fietstoerisme

4.1.7.2.1 Algemeen

Dankzij het systeem van de fietsknooppunten kunnen toeristen op een kaart zelf een traject uitstippelen op basis van genummerde knooppunten. Het netwerk dekt de hele provincie Antwerpen en is goed voor 5 500 kilometer fietsplezier. In Kasterlee is er een fietsnetwerk van 145 km.

Er zijn echter geen concrete cijfergegevens van het fietstoerisme in de gemeente Kasterlee. Enkel via onderstaande tabel kunnen we aantonen dat er een groot aantal fietskaarten van de provincie Antwerpen verkocht worden.

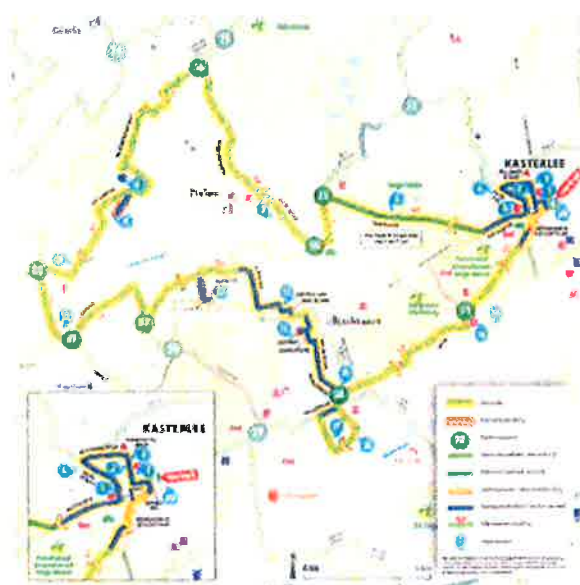
Fietsen	Verkochte fietskaarten per jaar	
Fietskaarten verkocht door Toerisme Provincie Antwerpen	2015	7.215
	2016	3.471
	2017	17.848

Bron: TPA

Daarnaast zijn er de themafietsroutes die men dankzij de uitstekende bewegwijzering en de lusvorm simpelweg kan volgen:

4.1.7.2.2 Fair Trade Ecocylo

Deze fietsroute loopt door Kasterlee en Geel met een afstand van 32 km. Je houdt onderweg halt bij enkele eerlijke inspiratiepunten om een heerlijk en lokaal proevetje te nemen.

4.1.7.2.3 Molenroute

Dit is een fietsroute door o.a. Kasterlee, Lille, Olen, Herentals met een afstand van 57 of 52,5 km. De blikvanger is de watermolen van Tielen. Vandaag tellen de Kempen nog heel wat maalvaardige molens. Deze molenroute loodst je langs 10 bijzondere sites.

4.1.7.2.4 Landschapsbelevissen

Je doorkruist de Kempense Heuvelrug en de vallei van de Kleine Nete en leert bij over de natuur en het landschap. Via stopplaatsen met tekst en uitleg maak je kennis met bezienswaardigheden die een verhaal vertellen over vroeger en nu. Deze fietsroute loopt door o.a. Kasterlee, Retie, Mol, Geel, Oud-Turnhout met een afstand van 14,2 km, 24,2 km of 23,1 km. De blikvangers zijn Provinciaal Groendomein 'Hoge Mouw', Kabouterberg en Heemerf 'De Waaiberg'.

4.1.7.2.5 Prinsenroute

Deze Prinsenroute serveert een portie natuur, boeiend erfgoed en sfeervolle Kempense plekjes. Deze fietsroute loopt door Retie, Kasterlee, Geel, Oud-Turnhout met een afstand van 43,7 of 26 km. De blikvangers zijn o.a. Domein De Putten, Kabouterberg, Ark van Noë, Watermolen Van Brustele, Kabouterberg en Provinciaal Groendomein 'Hoge Mouw' en de Hoge Rielen.

4.1.8 Toeristen die een bezoek brengen aan andere toeristische attracties

de Hoge Rielen	Aantal overnachtingen per jaar	
	2015	98.617
	2016	94.816
	2017	91.559

Bron: gemeente Kasterlee

Bij de Hoge Rielen gaat het over aantal overnachtingen. Er zijn geen cijfers beschikbaar over het aantal bezoekers en recreanten.

Kabouterberg	Aantal bezoekers per jaar	
Kinderen die deelnamen aan dagvertellingen	2015	6215
	2016	5623
	2017	5845

Bron: gemeente Kasterlee

Er zijn geen cijfers bekend over het aantal wandelaars op Kabouterberg.

4.2 De gemeente toont aan dat er omkadering is voor de opvang van toeristen; onder omkadering wordt onder andere begrepen: parkeergelegenheid voor auto's en autocars, erkende toeristische bewegwijzering, picknickmogelijkheden, cafés, logies of restauratiegelegenheden

4.2.1 Ontsluiting van toeristisch Kasterlee

Hieronder wordt een overzicht geboden van de voorzieningen waarvan de toerist gebruik kan maken om de gemeente Kasterlee te ontdekken.

4.2.1.1 Openbaar vervoer

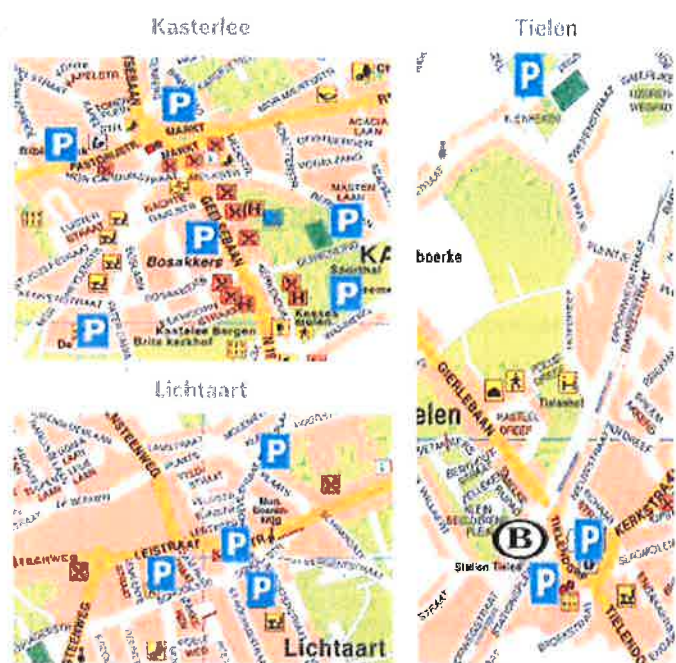
Kasterlee ligt centraal in de Kempense driehoek tussen Geel, Turnhout en Herentals.

- per wagen: de gemeente is gemakkelijk per wagen te bereiken via de E34, afrit Turnhout-Kasterlee en via de E313 afrit Herentals-West.
- per trein: er is een treinstation in Tielen op de rechtstreekse lijn Turnhout-Brussel.
- per bus: de lijnbustrafiek loopt vlot tot in Kasterlee-centrum. De gemeente heeft buslijnen naar vrijwel alle buurgemeenten. Daarnaast zijn er verdere verbindingen naar Leuven, Hamont en Turnhout.

4.2.2 Parkeergelegenheid voor auto's en autobussen

Overall in Kasterlee kan je gratis parkeren. In de drie dorpscentra van Kasterlee, Lichtaart en Tielen werd een blauwe zone ingevoerd zodat je in de nabijheid van de handelszaken een vrije parkeerplaats vindt. De gemeente Kasterlee vraagt de toeristen/bewoners de wagen achter te laten op één van de randparkings. Alle parkings zijn bewegwijzerd vanaf de invalswegen.

De huidige parkings situeren zich momenteel voornamelijk in de centra:

Kasterlee:

- plein achter het gemeentehuis (Binnenpad): 38 plaatsen
- plein Binnenpad/Karrekietsstraat: 34 plaatsen
- pleintje De Wissel (Geelsebaan): 30 plaatsen
- parking school De Mast (Kempensstraat/Pater Damiaanstraat): 92 plaatsen
- parking Heernerf (Waaiberg): 85 plaatsen
- parking bibliotheek (Pastorijstraat): 40 plaatsen
- parking sportcentrum (Duineneind): 138 plaatsen
- Parking De Valk: 6 plaatsen
- Parking Kabouterberg: 20 plaatsen

Lichtaart:

- Schoolstraat: 55 plaatsen
- parking ontmoetingscentrum (Schoolstraat): 23 plaatsen
- parking Ligahof (Schoolstraat): 24 plaatsen
- pleintje De Plaats: 9 plaatsen
- Klein Plaats: 13 plaatsen
- Kloosterstraat: 66 plaatsen
- Zagerijstraat: 28 plaatsen
- Sportvelden: 59 plaatsen
- Bibliotheek: 8 plaatsen
- Kerk: 22 plaatsen
- Floreal: 12 plaatsen
- Witte Bergen: 50 plaatsen

Tielen:

- parking Belgacom (Tielendorp): 200 plaatsen
- parking brandweerkazerne/bibliotheek (Tielendorp): 111 plaatsen
- parking sportcentrum (Prijstraat): 176 plaatsen
- parking station: 62 plaatsen
- Parking OC Tielen: 60 plaatsen
- Hoge Rielen: plaats voor 10 bussen en 50 auto's

4.2.3 Picknickmogelijkheden

Onze gemeente telt tal van zit-, rust-, en picknickbanken. Deze banken zijn opgesteld langs verscheidene wandel- en fietswegen. In totaal telt onze gemeente 205 zit- en rustbanken en 45 picknickbanken.

Voorbeeld picknickbank

Bron: gemeente Kasterlee

4.2.4 Horeca en overnachten

4.2.4.1 Toerist Welkom

Horecazaken waar alle gasten zich welkom voelen? Dat is waar het nieuwe label "Toerist Welkom!" voor staat. Geniet je van een fietstocht op het fietsknooppuntennetwerk? De sticker 'Toerist welkom!' bij de ingang van een horecazaak maakt meteen duidelijk dat je aan het juiste adres bent om even halt te houden. Er wacht je bovendien een prima onthaal. Een prima plek voor een deugdgoede pauze om te genieten van een fris streekbiertje of een lekker hapje.

Deelnemende zaken:

- Aan de Molen
- Café De Valk
- Café 't Kroontje
- Domein De Putten
- Kastels Koffiehuis
- Koningsbos
- De Jachthoorn
- Floreal Kempen
- Knooppunt 30
- In Den Drietip
- Onder den Toren

4.2.4.2 Cafés

Ark Van Noë	Arkstraat 6	2460 Lichtaart
Balance Healthcenter	Herentalsesteenweg 85	2460 Lichtaart
De Perenboom	Achterlee 3	2460 Lichtaart
De Pit	Binnenpad 2	2460 Kasterlee
De Grote Fluit	De Willaert 14	2460 Tielen
De Gieterij	Geelsebaan 28	2460 Kasterlee
Mastentop	Geelsebaan 34	2460 Kasterlee
Technofit	Geelsebaan 50	2460 Kasterlee
Secundo	Geelsebaan 79	2460 Kasterlee
Café Langenberg	Herentalsesteenweg 81	2460 Lichtaart
Herberg In de Heide	Herentalsesteenweg 97	2460 Lichtaart
Café de Congé	Houtum 39	2460 Kasterlee
De Jachthoorn	Kasterleesteenweg 15	2460 Lichtaart
De Koetsier	Kerkstraat 157	2460 Tielen
In den Drietip	Kerkstraat 50	2460 Tielen
De Leeuw	Leistraat 98	2460 Lichtaart
De Valk	Markt 19	2460 Kasterlee
C@fé Matinée	Markt 35 A	2460 Kasterlee
Café de Hoge Rielen	Molenstraat 62	2460 Lichtaart
t Kroontje	Pastorijstraat 9	2460 Kasterlee
De Pelleman	Pellemanstraat 27	2460 Kasterlee
Sportkafée Tielenhei	Prijstraat 68	2460 Tielen
Café Den Heksenberg	St. Rochusstraat 61	2460 Lichtaart
Fietscafé Knooppunt 30	Stenenstraat 35	2460 Lichtaart

4.2.4.3 Overnachten

4.2.4.3.1 Hotels

Kempenrust	Geelsebaan 51	2460 Kasterlee
Keravic	Herentalsesteenweg 72	2460 Lichtaart
De Watermolen	Houtum 61	2460 Kasterlee
Noah	Lichtaartsebaan 51	2460 Kasterlee
Cleo	Turnhoutsebaan 163	2460 Kasterlee
Corsendonck Hooge Heyde	Steenfortstraat 5	2460 Lichtaart
Fauwater	Lichtaartsebaan 52	2460 Kasterlee

4.2.4.3.2 B&B/ logies

De Casteleer	Pastorijstraat 38	2460 Kasterlee
De Broodtafel	De Dalen 1	2460 Lichtaart

4.2.4.3.3 Vakantiewoningen

Amaryllis	Plaats 1A bus 1/3	2460 Lichtaart
De Schaapkooi	Heidriesstraat 1	2460 Lichtaart
Boshuisje	Klein Hoeven 16	2460 Kasterlee
Boshuisje in't Groen	Klein Hoeven 17A	2460 Kasterlee
Kabouterboshuisje	Klein Hoeven 17B	2460 Kasterlee
De Drieshoeve	Hoek 39	2460 Tielen
De Wilgoren	Wilgorenstraat 2	2460 Lichtaart
Landhuis De Nete	Netestraat 10	2460 Kasterlee
't Schuurke	Grootrees 25	2460 Kasterlee
Tulpia	Plaats 1A	2460 Lichtaart

4.2.4.3.4 Jeugdverblijven

Bos en Brem	Bos en Bremdreef 6	2460 Kasterlee
De Hoge Rielen	Molenstraat 62	2460 Lichtaart
Huize Radeske	Heidriestraat 2	2460 Lichtaart
Vakantiehuis St. Lutgardis	Boskabouterpad 1	2460 Kasterlee

4.2.4.3.5 Campings

Bergheide	Herentalsesteenweg 87	2460 Lichtaart
Houtum	Houtum 39	2460 Kasterlee
Camping Korte Heide	Olensteenweg 40	2460 Lichtaart
Fauwater	Lichtaartsebaan 52	2460 Kasterlee
Floreal Kempen	Herentalsesteenweg 64	2460 Lichtaart

4.2.4.4 Eetgelegenheden

De gemeente Kasterlee kent ongeveer 90 eetgelegenheden. Het gaat om restaurants, tavernes, frituren, koffiehuisjes, eethuizen, hotels, kortom alle zaken waar een toerist terecht kan, van een hapje tot een uitgebreid menu.

Vino Nero	Restaurant	Geelsebaan 19	2460 Kasterlee
Mangiare	Restaurant	Geelsebaan 27	2460 Kasterlee
SevenHill	Restaurant	Geelsebaan 29/2	2460 Kasterlee
Potiron	Restaurant	Geelsebaan 73	2460 Kasterlee
Den Eyck	Restaurant	Houtum 39	2460 Kasterlee
De Watermolen	Restaurant	Houtum 61	2460 Kasterlee
Noah	Restaurant	Lichtaartsebaan 51	2460 Kasterlee
Antonello	Restaurant	Mgr. Miertsstraat 1	2460 Kasterlee
Ter Hove	Restaurant	Retiesebaan 63	2460 Kasterlee
Fleur de Sel	Restaurant	Turnhoutsebaan 189	2460 Kasterlee
Kong Chau	Restaurant	Herentalsesteenweg 34	2460 Lichtaart
Da Pino	Restaurant	Herentalsesteenweg 55	2460 Lichtaart
Grill Carré	Restaurant	Herentalsesteenweg 80	2460 Lichtaart
Hubin	Restaurant	Leistraat 74	2460 Lichtaart
De Pastorie	Restaurant	Plaats 2	2460 Lichtaart
La Torre	Restaurant	Tielensteenweg 2	2460 Lichtaart
Floreal Kempen	Rest.-Brass.	Herentalsesteenweg 64	2460 Lichtaart
Hoebenschots	Rest.-Brass.	Poederleesteenweg 100	2460 Lichtaart
Kan10	Rest.-Brass.	Geelsebaan 85a	2460 Kasterlee
De Nieuwe Bosrand	Rest.-Brass.	Geelsebaan 70	2460 Kasterlee
Rielenhoef	Rest.-Brass.	Lage Rielen 16A	2460 Kasterlee
Hof Ter Rielen	Rest.-Brass.	Turnhoutsebaan 181	2460 Kasterlee
Den Leeuw	Rest.-Brass.	Markt 14	2460 Kasterlee
De Notelaar	Rest.-Brass.	Kattenberg 31	2460 Kasterlee
Brasserie De Druif	Rest.-Brass.	Markt 11	2460 Kasterlee
Den Cardijn	Rest.-Brass.	Mgr. Cardijnstraat 34	2460 Kasterlee
Koningsbos	Rest.-Brass.	Koningshof 9	2460 Kasterlee
Ambacht	Rest.-Brass.	Lichtaartsebaan 48	2460 Kasterlee
In den Kleyne Doornboom	Rest.-Brass.	Houtum 90	2460 Kasterlee
Aan de Molen	Brasserie	Doornboom 2	2460 Kasterlee
Domein De Putten	Brasserie	Houtum 51	2460 Kasterlee
Netherust	Brasserie	Houtum 59	2460 Kasterlee
t Ligtdaar	Brasserie	Herentalsesteenweg 2	2460 Lichtaart
Brasserie Torenhof	Brasserie	Leistraat 33	2460 Lichtaart
Taverne Korte Heide	Brasserie	Olensteenweg 40 A	2460 Lichtaart
Molenstee	Brasserie	Molenstraat 77	2460 Lichtaart
De Mansarde	Brasserie	Kerkstraat 129	2460 Tielen
De Broodtafel	Koffiehuis	De Dalen 1	2460 Lichtaart

Sjatteke kaffe	Koffiehuis	Kerkstraat 57	2460 Tielen
Kastels Koffiehuis	Koffiehuis	Turnhoutsebaan 13	2460 Kasterlee
t Letterhuis	Koffiehuis	Markt 10	2460 Kasterlee
Koffietuur	Koffiehuis	Kattenberg 39	2460 Kasterlee
Kempense Geitenkaas Polle	snelle snack	Eerselingenstraat 36	2460 Lichtaart
EHAB	snelle snack	Geelsebaan 1 bus 9	2460 Kasterlee
Vino Nero	snelle snack	Geelsebaan 19	2460 Kasterlee
t Ijsmanneke	snelle snack	Geelsebaan 21	2460 Kasterlee
De Fruthoek	snelle snack	Gierlebaan 1	2460 Tielen
Ala Turka 2	snelle snack	Gierlebaan 5 bus 4	2460 Tielen
Frituur De Watermolen	snelle snack	Houtum 63	2460 Kasterlee
Frituur 't Blokske	snelle snack	Kasterleesteenweg 41	2460 Lichtaart
Pizzeria Belle	snelle snack	Kerkstraat 140	2460 Tielen
De Klein Cluys	snelle snack	Kluis 2	2460 Kasterlee
Puur Frituur	snelle snack	Leistraat 10	2460 Lichtaart
Broodjes Royaal	snelle snack	Leistraat 116	2460 Lichtaart
Barijs	snelle snack	Leistraat 42	2460 Lichtaart
Ali Baba	snelle snack	Leistraat 84	2460 Lichtaart
Kiekenclub	snelle snack	Leistraat 89	2460 Lichtaart
't Frituurke	snelle snack	Turnhoutsebaan (zonder nr)	2460 Kasterlee
Broodjes en Co	snelle snack	Pastorijstraat 23	2460 Kasterlee
Helsen FoodBar	snelle snack	Pastorijstraat 27	2460 Kasterlee
't Kartoffeltje	snelle snack	Poederleesteenweg 29 A	2460 Lichtaart
Frituur Terlo	snelle snack	Retiesebaan 242	2460 Kasterlee
Le Pain Perdu	snelle snack	Stationsplein 6b	2460 Tielen
Finesse	snelle snack	Tielendorp 46	2460 Tielen
Pizza Talia 't Hoekske	snelle snack	Turnhoutsebaan 18	2460 Kasterlee
t Kastels Broodje	snelle snack	Turnhoutsebaan 40	2460 Kasterlee
Ijssloeberke	snelle snack	Wespendongen 2	2460 Kasterlee

4.3 De gemeente brengt de impact van toeristen op de omzet van de kleinhandel in kaart tijdens het hoogseizoen; de gemeente toont aan dat er tijdens het hoogseizoen een stijging is in de inkomsten of omzet van de kleinhandelszaken tengevolge van de toeristen; de gemeente geeft een oplijsting van de kleinhandelszaken en hun geografische locatie die als gevolg van de erkenning de uitzondering op de zondagsrust zullen genieten

4.3.1 De gemeente brengt de impact van de toeristen op de omzet van de kleinhandel in kaart tijdens het hoogseizoen

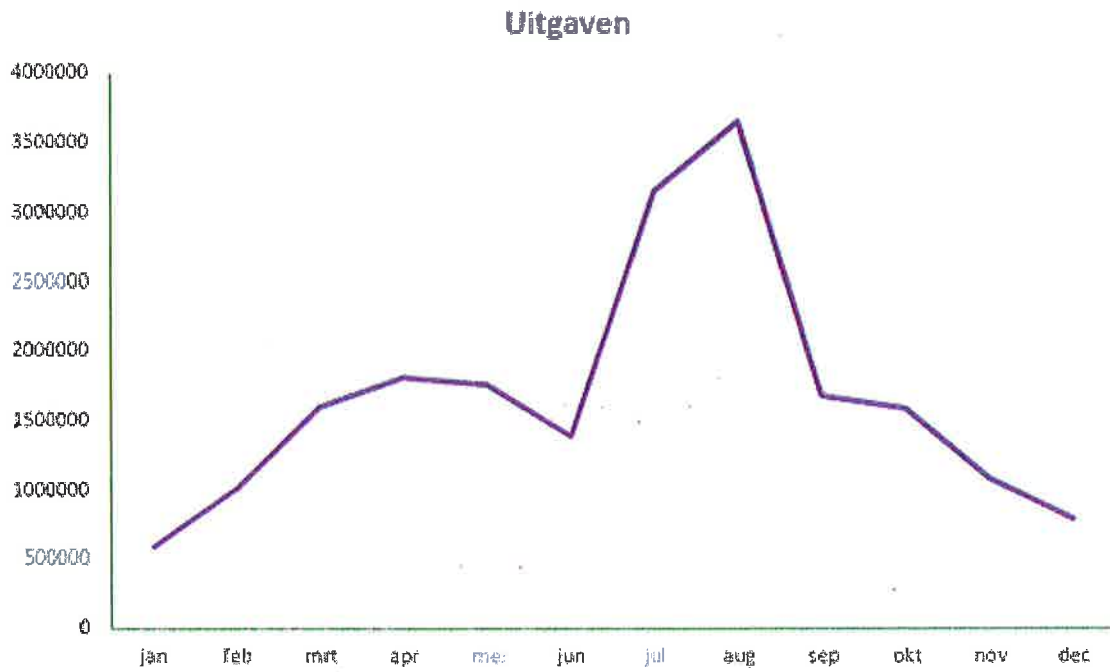
Uit een studie van Toerisme Vlaanderen blijkt dat een toerist in Kasterlee volgend bedrag spendeert:

Impact toerisme op de omzet van de kleinhandel			
Bestedingen 2009	Besteding per persoon per nacht (euro) in de Vlaamse regio's (*)	Bestedingen Kasterlee op basis van 284.217 overnachtingen in 2016 in euro (niet-geïndexeerd)	Bestedingen Kasterlee op basis van 284.217 overnachtingen in 2016 in euro (volgens consumptieprijsindex)
Logies	€ 31,61	€ 8 984 099,37	€ 11 032 491,50
Maaltijden, drank en voeding	€ 19,79	€ 5 624 654,43	€ 6 907 086,58
Attracties en ontspanning	€ 1,36	€ 386 535,12	€ 474 665,88
Shopping	€ 2,60	€ 738 964,20	€ 907 449,47
Verplaatsingen ter plaatse	€ 2,09	€ 594 013,53	€ 729 449,77
Andere uitgaven	€ 0,10	€ 28 421,70	€ 34 901,90
Totaal	€ 57,55	€ 16 356 688,35	€ 20 086 045,10
Totale besteding per overnachting per persoon	€ 70,67		

(*) bron: toerismecahier de Vlaanderen Vakantieganger 2005, Toerisme Vlaanderen

4.3.2 De gemeente toont aan dat er tijdens het hoogseizoen een stijging is in de inkomsten of omzet van de kleinhandelszaken ten gevolge van de toeristen

Wanneer deze gegevens omgezet worden volgens het toeristisch seizoen, wordt vastgesteld dat de aanwezigheid van toeristen zorgt voor een significante omzetsijging bij de kleinhandelszaken.

totale besteding per overnachting per persoon maal het aantal overnachtingen per maand

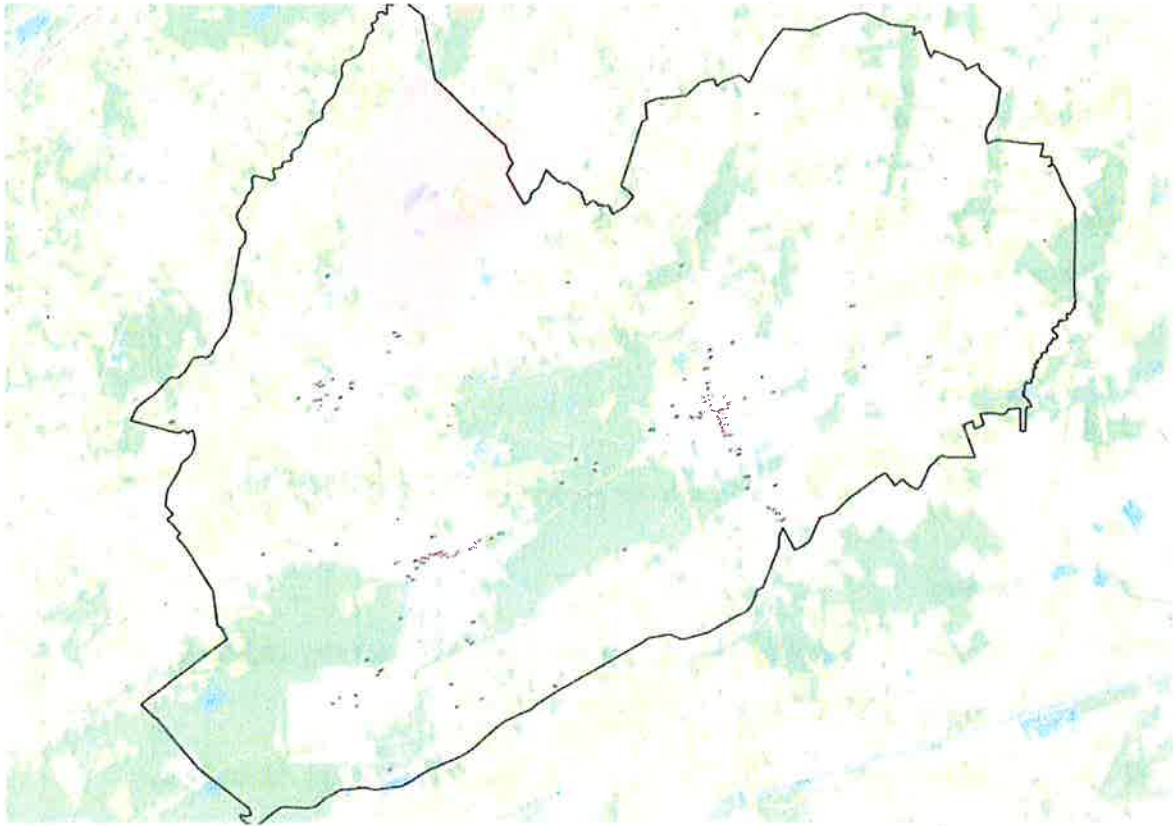
4.3.3 De gemeente geeft een oplistijng van de kleinhandelszaken en hun geografische locatie die als gevolg van de erkenning de uitzondering op de zondagsrust kunnen genieten

1	APOTHEEK GHILAIN	Mgr. Miertsstraat	73	2460	Kasterlee	apotheek
2	APOTHEEK KUYKENS	Gierlebaan	4	2460	Tielen	apotheek
3	APOTHEEK VAN BALLAER	Pastorijstraat	3	2460	Kasterlee	apotheek
4	LB Farma	Leistraat	94	2460	Lichtaart	apotheek
5	VOLKAN (apotheek Kastel)	Markt	12	2460	Kasterlee	apotheek
6	ZORG & FARMA (Lindeboom)	Leistraat	12	2460	Lichtaart	apotheek
7	BAK.VER.S (Verheyen)	Leistraat	120	2460	Lichtaart	bakkerij
8	BAKKERIJ - PATISSERIE VAN HEUCKELOM	Retiesebaan	11	2460	Kasterlee	bakkerij
9	ERIC'S BAKKERIJ	Turnhoutsebaan	30	2460	Kasterlee	bakkerij
10	Goossens	Kerkstraat	18	2460	Tielen	bakkerij
11	Hermans	Turnhoutsebaan	16	2460	Kasterlee	bakkerij
12	MEEUWS	Leistraat	70	2460	Lichtaart	bakkerij
13	Vangenechten	Nieuwstraat	26	2460	Tielen	bakkerij
14	VERCAMMEN-VAN PEEL ('t Graantje)	Stationsplein	1	2460	Tielen	bakkerij
15	Crio	Geelsebaan	10	2460	Kasterlee	bloemist
16	Huybrechts Jorun	Herentalsesteenweg	9	2460	Lichtaart	bloemist
17	Van Trier Rudy (De bloemenlust)	Tielendorp	13	2460	Tielen	bloemist
18	DE CLEM (Spar)	Retiesebaan	27	2460	Kasterlee	buurtwinkel
19	JIVA ('t Velooke)	Olensteenweg	7	2460	Lichtaart	buurtwinkel
20	Ark Van Noë	Arkstraat	6	2460	Lichtaart	café
21	Balance Healtcenter	Herentalsesteenweg	85	2460	Lichtaart	café
22	Café de Congé	Houtum	39	2460	Kasterlee	café
23	Café de hoge Rielen	Molenstraat	62	2460	Lichtaart	café
24	Café Den Heksenberg	Sint-Rochusstraat	61	2460	Lichtaart	café
25	Café Langenberg	Herentalsesteenweg	83	2460	Lichtaart	café
26	café Matinée	Markt	35A	2460	Kasterlee	café
27	De Gieterij	Geelsebaan	28	2460	Kasterlee	café
28	De Grote Fluit	De Willaert	14	2460	Tielen	café
29	De Heide	Herentalsesteenweg	97	2460	Lichtaart	café
30	De Jachthoorn	Kasterleesteenweg	15	2460	Lichtaart	café
31	De Koetsier	Kerkstraat	157	2460	Tielen	café
32	De Leeuw	Leistraat	98	2460	Lichtaart	café
33	De Pelleman	Pellemanstraat	27	2460	Kasterlee	café
34	De Perenboom	Achterlee	3	2460	Lichtaart	café
35	De Pit	Binnenpad	2	2460	Kasterlee	café
36	De Valk	Markt	19	2460	Kasterlee	café
37	Fietscafé Knooppunt 30	Stenenstraat	35	2460	Lichtaart	café
38	Herberg In de Heide	Herentalsesteenweg	97	2460	Lichtaart	café
39	In den Drietip	Kerkstraat	50	2460	Tielen	café

40	Mastentop	Geelsebaan	34	2460	Kasterlee	café
41	Parochiecentrum	Geelsebaan	12	2460	Kasterlee	café
42	Secundo	Geelsebaan	79	2460	Kasterlee	café
43	Sportkafée Tielenhei	Prijstraat	68	2460	Tielen	café
44	t Kroontje	Pastorijstraat	9	2460	Kasterlee	café
45	Technofit	Geelsebaan	50	2460	Kasterlee	café
46	BOEKENHUISJE	Leistraat	41	2460	Lichtaart	dagbladhandel
47	PAPER-SHOP (Krokodil)	Retiesebaan	10	2460	Kasterlee	dagbladhandel
48	Fietsen Vande water	Geelsebaan	22	2460	Kasterlee	fietsverhuur
49	De Wimpe	Arkstraat	6	2460	Lichtaart	kajak
50	Amaryllis	Plaats	1A	2460	Lichtaart	overnachten
51	Bos en Brem	Bos en Bremdreef	4	2460	Kasterlee	overnachten
52	Boshuisje	Merellaan	20	2460	Kasterlee	overnachten
53	Camping Bergheide	Herentalsesteenweg	87	2460	Lichtaart	overnachten
54	Camping Houtum	Houtum	39	2460	Kasterlee	overnachten
55	Camping Korte Heide	Olensteenweg	40	2460	Lichtaart	overnachten
56	De Casteleer	Pastorijstraat	38	2460	Kasterlee	overnachten
57	De Hoge Rielen	Molenstraat	62	2460	Lichtaart	overnachten
58	De Schaapkooi	Heidriesstraat	1	2460	Lichtaart	overnachten
59	De Wilgoren	Wilgorenstraat	2	2460	Lichtaart	overnachten
60	Fauwater	Lichtaartsebaan	52	2460	Kasterlee	overnachten
61	Hotel Noah	Lichtaartsebaan	51	2460	Kasterlee	overnachten
62	Huize Radeske	Heidriesstraat	2	2460	Lichtaart	overnachten
63	Kempenrust	Geelsebaan	51	2460	Kasterlee	overnachten
64	Keravic	Herentalsesteenweg	72	2460	Lichtaart	overnachten
65	Motel Cleo	Turnhoutsebaan	163	2460	Kasterlee	overnachten
66	t Schuurke	Grootrees	27	2460	Kasterlee	overnachten
67	Tulpia	Plaats	1A	2460	Lichtaart	overnachten
68	Vakantiehuis st,-Lutgardis	boskabouterpad	1	2460	Kasterlee	overnachten
69	Bobbejaanland	Olensteenweg	45	2460	Lichtaart	pretpark
70	Laser games	Olensteenweg	40	2460	Lichtaart	private aanbieder
71	Locat Events	Retiesebaan	139	2460	Kasterlee	private aanbieder
72	Ambacht	Lichtaartsebaan	48	2460	Kasterlee	rest-bras
73	Antello	Mgr. Miertsstraat	1	2460	Kasterlee	rest-bras
74	Brasserie De Druif	Markt	11	2460	Kasterlee	rest-bras
75	Brasserie Torenhof	Leistraat	33	2460	Lichtaart	rest-bras
76	Da Pino	Herentalsesteenweg	55	2460	Lichtaart	rest-bras
77	De Broodtafel	De Dalen	1	2460	Lichtaart	rest-bras
78	De Mansarde	Kerkstraat	129	2460	Tielen	rest-bras
79	De Nieuwe Bosrand	Geelsebaan	70	2460	Kasterlee	rest-bras
80	De Notelaar	Kattenberg	31	2460	Lichtaart	rest-bras
81	De Pastorie	Plaats	2	2460	Lichtaart	rest-bras
82	De Putten	Houtum	51	2460	Kasterlee	rest-bras

83	De Vliegende Schotel	Geelsebaan	40	2460	Lichtaart	rest-bras
84	De Watermolen / Brustele	Houtum	61	2460	Kasterlee	rest-bras
85	Den Cardijn	Mgr. Cardijnstraat	34	2460	Kasterlee	rest-bras
86	Den Eyck	Houtum	39	2460	Kasterlee	rest-bras
87	Den Leeuw	Markt	14	2460	Kasterlee	rest-bras
88	Floreal Kempen	herentalsesteenweg	64	2460	Lichtaart	rest-bras
89	Grill Carré	Herentalsesteenweg	80	2460	Lichtaart	rest-bras
90	Hoebenschots	Poederleesteenweg	100	2460	Lichtaart	rest-bras
91	Hof Ter Rielen	Turnhoutsebaan	181	2460	Kasterlee	rest-bras
92	Hubin	Leistraat	74	2460	Lichtaart	rest-bras
93	In Den Kleyne Doornboom	Houtum	90	2460	Kasterlee	rest-bras
94	Kan10	Geelsebaan	85A	2460	Kasterlee	rest-bras
95	Kastels Koffiehuis	Turnhoutsebaan	13	2460	Kasterlee	rest-bras
96	Koffietuur	Kattenberg	39	2460	Kasterlee	rest-bras
97	Kong Chau	Herentalsesteenweg	34	2460	Lichtaart	rest-bras
98	Koningsbos	Koningshof	9	2460	Kasterlee	rest-bras
99	La Torre	Tielensteenweg	2	2460	Lichtaart	rest-bras
100	Mangiare	Geelsebaan	27	2460	Kasterlee	rest-bras
101	Molenstee	Molenstraat	77	2460	Kasterlee	rest-bras
102	Netherust	Houtum	53	2460	Lichtaart	rest-bras
103	Noah	Lichtaartsebaan	51	2460	Kasterlee	rest-bras
104	Potiron	Geelsebaan	73	2460	Kasterlee	rest-bras
105	Rielenhoef	Lage Rielen	16A	2460	Lichtaart	rest-bras
106	SevenHill	Geelsebaan	29	2460	Kasterlee	rest-bras
107	Sjatteke kaffe	Kerkstraat	57	2460	Tielen	rest-bras
108	t Letterhuis	Markt	10	2460	Kasterlee	rest-bras
109	t Ligtdaar	Herentalsesteenweg	2	2460	Lichtaart	rest-bras
110	Taverne Aan de Molen	Doornboom	2	2460	Kasterlee	rest-bras
111	Taverne Korte Heide	Olensteenweg	40	2460	Lichtaart	rest-bras
112	Ter Hove	Retiesebaan	63	2460	Kasterlee	rest-bras
113	Proost Youri	Leistraat	86	2460	Lichtaart	slager
114	VLEESWAREN VANDECRUYS	Turnhoutsebaan	21	2460	Kasterlee	slager
115	Ala Turka 2	Gierlebaan	5	2460	Tielen	snelle snack
116	Ali Baba	Leistraat	84	2460	Lichtaart	snelle snack
117	Barijs	Leistraat	42	2460	Lichtaart	snelle snack
118	Broodjes en Co	Pastorijstraat	23	2460	Kasterlee	snelle snack
119	Broodjes Royaal	Leistraat	116	2460	Lichtaart	snelle snack
120	De Klein Cluys	Kluis	2	2460	Kasterlee	snelle snack
121	EHAB	Geelsebaan	1	2460	Kasterlee	snelle snack
122	Finesse	Tielendorp	46	2460	Tielen	snelle snack
123	Frituur De Watermolen	Houtum	63	2460	Kasterlee	snelle snack
124	Frituur 't Blokske	Kasterleesteenweg	41	2460	Lichtaart	snelle snack
125	Frituur Terlo	Retiesebaan	242	2460	Kasterlee	snelle snack
126	Fruthoek	Gierlebaan	1	2460	Tielen	snelle snack

127	Geitenboerderij De Polle	Eerselingenstraat	36	2460	Lichtaart	snelle snack
128	Helsen FoodBar	Pastorijstraat	27	2460	Kasterlee	snelle snack
129	Ijssloeberke	Wespedongen	2	2460	Tielen	snelle snack
130	Kiekenclub	Leistraat	89	2460	Lichtaart	snelle snack
131	Le Pain Perdu	Stationsplein	6	2460	Tielen	snelle snack
132	Pizza Talia ' Hoekske	Turnhoutsebaan	18	2460	Kasterlee	snelle snack
133	Pizzeria Belle	Kerkstraat	140	2460	Tielen	snelle snack
134	Puur frituur	Leistraat	10	2460	Lichtaart	snelle snack
135	t Ijsmanneke	Geelsebaan	51	2460	Kasterlee	snelle snack
136	t Kartoffeltje	Poederleesteenweg	29A	2460	Lichtaart	snelle snack
137	t Kastels Broodje	Turnhoutsebaan	40	2460	Kasterlee	snelle snack
138	Vino Nero	Geelsebaan	19	2460	Kasterlee	snelle snack
139	Aan de Molen	Doornboom	2	2460	Kasterlee	speeltuín
140	Domein De Putten	Houtum	51	2460	Kasterlee	speeltuín
141	Comfort energie	Herentalsesteenweg	17	2460	Lichtaart	tankstation
142	PELKA	Turnhoutsebaan	70	2460	Kasterlee	tankstation
143	VAN PELT JOZEF	Tielensteenweg	35	2460	Lichtaart	tankstation
144	VEL - OIL	Lichtaartsebaan	12	2460	Kasterlee	tankstation
145	Taxi FM	Rulakker	3	2460	Kasterlee	Taxi
146	Krokodil	Retiesebaan	10	2460	Kasterlee	Speelgoedwinkel
147	Huis van muis	Houtum	14	2460	Kasterlee	Speelgoedwinkel
148	Corner BVBA	Retiesebaan	13	2460	Kasterlee	Kledingwinkel
149	Just only for men	Turnhoutsebaan	36	2460	Kasterlee	Kledingwinkel
150	Kinderkleding Sophie	Turnhoutsebaan	32	2460	Kasterlee	Kledingwinkel
151	Di Loco	Herentalsesteenweg	49	2460	Lichtaart	Kledingwinkel
152	Marjolein Kids	Retiesebaan	17	2460	Kasterlee	Kledingwinkel
153	Boudoir d' O	Geelsebaan	7	2460	Kasterlee	Kledingwinkel
154	Cosi	Retiesebaan	5	2460	Kasterlee	Kledingwinkel

Bron: QGIS

4.4 De gemeente doet investeringen en heeft een investeringsplan om het toerisme te bevorderen

4.4.1 Investeringen ter bevordering van het toerisme

4.4.1.1 Nieuw toeristisch infokantoor, Markt 42

De totale investering voor de realisatie van dit project in 2016-2017 bedroeg 1,5 miljoen euro.

4.4.1.2 De Slapende Reus

De totale investering voor de realisatie van dit project in 2017-2021 zal 1,5 miljoen euro bedragen.

4.4.1.3 Kabouterberg

De totale investering voor de realisatie van dit project in 2017 bedroeg 24.500 euro.

4.4.1.4 Kindvriendelijke producten

De totale investering voor de realisatie van dit project in 2017 bedroeg 10.000 euro.

4.4.1.4.1 Kkazz krijgt de kriebels

kKaZz en zijn BFF Tia Mia kamperen in het natuurgebied de Witte Bergen in Lichtaart. Als ze 's morgens wakker worden, kruipen er heel gekke kriebeldiertjes rond hun tent. Tia Mia vindt ze wel grappig en wil graag het bos in gaan om meer over de diertjes te leren. 'Brrrr, hier krijg ik de kriebels van', zegt kKaZz. Maar hij is dapper en gaat toch mee op ontdekking. Ben je tussen 7 en 10 jaar, dan is deze gps-zoektocht echt iets voor jou!

4.4.1.4.2 Kabouterverhuis

Wist je dat de Kastelse kabouters vroeger niet op de Kabouterberg woonden? Ben je benieuwd waar ze vandaan komen? Wist je dat kabouters ook trouwen? Wil je weten hoe het huwelijksfeest werd georganiseerd? Tijdens de grote kabouterverhuis kom je er alles over te weten. Deze tocht is 1,5 km lang geschikt voor kinderen van 3 tot 7 jaar. Je huurt een smartphone bij Toerisme Kasterlee.

4.4.1.4.3 Multi-cache Tikkie en de magische tak
Lang geleden leefde op de Hoge Mouw een stokoude reuzenkoning. Op een dag werd hij erg ziek. Ga samen met het reuzenkind Tikkie en zijn magische tak op zoek naar de takkenspreuk en maak de koning weer gezond. Een multi-cache is een tocht waar je onderweg verschillende locaties moet vinden. Met behulp van een hand-gps maak je deze wandeling van 3 km.

4.4.1.4.4 Pumpkin Attack
Jan Bieseman woont aan de rand van de Netevallei in Kasterlee. Hij is een rare snuiter en loopt altijd rond met een pompoen op zijn hoofd. Vandaar zijn bijnaam 'Pumpkin Jack'. Pumpkin Jack heeft gevaarlijke plannen. Hij kweekt een leger van duizenden pompoenvampieren en binnen precies twee uur komen ze tot leven, klaar om iedereen in Kasterlee te vernietigen. Alleen de vloek des doods kan dit stoppen, maar die heeft Pumpkin Jack veilig verborgen achter slot en grendel. Red jij de inwoners van Kasterlee? Deze race tegen de tijd met smartphone kan vanaf 8 jaar gespeeld worden. Je wandelt ongeveer 4 km door Kasterlee en voert onderweg opdrachten uit.

4.4.1.4.5 Schatten van Vlieg
Voel jij wat ik voel? Ja hoor, je leest het goed ... aanraken moet! Tijdens deze verrassende verkenningsstocht door Kasterlee heb je handen of voeten nodig om de opdrachtjes uit te voeren. Wanneer je de schatkist vindt, neem je er een kaartje uit en geef je thuis de code in op de website van Vlieg. Elke week vallen er kinderen in de prijzen. Schatten van vlieg is een wandelzoektocht voor kinderen van 6 tot 10 jaar

4.4.1.4.6 Kabouterdag
Op de tweede zondag van september is het Kabouterdag in Kasterlee. Vanaf 10u30 brengen de vertelsters weer spannende verhalen over onze kabouters in het Kabouterbos. Na de vertellingen kan je terecht op het speelplein waar de kinderen hun verrassingspakketje kunnen afhalen, en waarna ze met hun speelkaart nog verschillende spelletjes kunnen spelen. Zo zal er dit jaar opnieuw ons kaboutervissen zijn, het kaboutergooien en de kabouterbowling. Ook wordt er opnieuw gewerkt aan een leuke nieuwigheid.

4.4.1.5 Speelterreinen

Hier vind je een lijst van alle gemeentelijke speelterreinen met één of meerdere toestellen:

Kasterlee:

- Sporthal Duineneind
- Amberlaan
- Lijsterstraat
- Karekietstraat
- Hoogland

Lichtaart:

- Bloemenwijk
- Kattenhagenstraat
- Molenspoor
- Poeleweg
- Zomerplein
- De Leykens

Tielen:

- Breemakkers
- Eigenaarsstraat
- Haverland
- Rozenwijk
- Klein Beeldekensplein

4.4.1.6 Speeltuinen

Hier vind je een lijst van alle binnen- en buitenspeeltuinen:

Aan de Molen	Buitenspeeltuin	Doorboom 2	2460 Kasterlee
Ark van Noë	Buitenspeeltuin	Arkstraat 6	2460 Lichtaart
Domein De Putten	Binnen- en buitenspeeltuin	Houtum 51	2460 Kasterlee
Netherust	Buitenspeeltuin	Houtum 59	2460 Kasterlee
Floreal Kempen	Buitenspeeltuin	Herentalsesteenweg 64	2460 Lichtaart

4.4.1.7 Gastronomische producten

De totale investering voor de realisatie van deze producten in 2017 was geraamd op 50.000 euro.

4.4.1.7.1 LekkerAvontuurlijk

Een avontuurlijke culinaire gps-zoektocht. Met in de hand een zaklamp en een gps-toestel, ontrafel je alle geheimen rond de verdwijning van Rik Vanhier en geniet je van een heerlijk driegangenmenu.

LekkerAvontuurlijk	Aantal deelnemers per jaar	
	2016-2017	192

4.4.1.7.2 Wandelen met smaak

Natuur en lekker eten vormen de ingrediënten van deze culinaire wandeling. Ga op stap en geniet onderweg van een heerlijk voor-, hoofd- en nagerecht.

Wandelen met smaak	Aantal deelnemers per jaar	
	2014-2015	274
	2015-2016	516
	2016-2017	365

4.4.1.7.3 Fietsen met Smaak

Via mooie landelijke wegen ga je langs het fietsknoopnetwerk naar drie verschillende brasseries in Kasterlee. In elke brasserie schuif je de benen onder tafel en geniet je van een voorgerecht, een hoofdgerecht of een nagerecht. Na de route van 50 kilometer heb je genoten van heerlijke gerechten en wonderlijke fietspaden.

Fietsen met smaak	Aantal deelnemers per jaar	
	2015	503
	2016	326
	2017	362

4.4.1.7.4 Picknick met Streeklekkers

Geniet tijdens een landelijke fietstocht door Kasterlee en een buurgemeente van een heerlijke picknick met Kempens streeklekkers. Onderweg haal je de dagverse producten op. Smul van verse broodjes van bij de bakker, proef vers beleg van de slager, haal je appelsap en een dessertje op. Na de tocht heb je heel wat kilometers in de benen en lekkers in de maag.

Picknick met Streeklekkers	Aantal deelnemers per jaar	
	2015	235
	2016	45
	2017	58

4.4.1.7.5 Tussen Pot en Pint

Op zoek naar een mooie wandeling met een extraatje? Wat denk je van proeven van plaatselijke streekbieren en kennismaken met echte caféspelel? Dan is de bewegwijzerde wandeling 'Tussen pot en pint' echt wat je zoekt!

Tussen Pot en Pint	Aantal deelnemers per jaar	
	2014-2015	190
	2015-2016	80

4.4.1.8 Infobrochures

4.4.1.8.1 Infopocket

Niemand hoeft zich in onze gemeente nog te vervelen. Dankzij de gloednieuwe en aantrekkelijke gids 'infopocket' krijg je een compleet overzicht van alle recreatiemogelijkheden in onze gemeente.

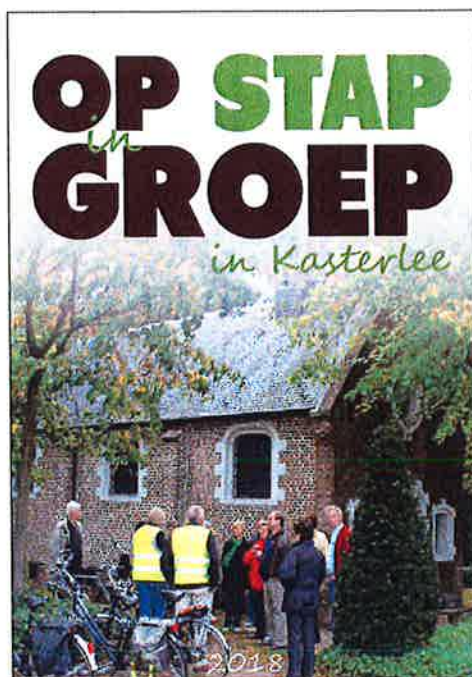
Bron: gemeente Kasterlee

Ook voor onze anderstalige bezoekers hebben wij een infobrochure. Deze brochure is verkrijgbaar in 3 talen: Frans, Duits en Engels.

4.4.1.8.2 Dagtrips

Een dag heerlijk genieten met een vereniging, bedrijf, met familie of vrienden... daarvoor moet je in Kasterlee zijn. Een gemeente waar natuur, cultuur en bourgondisch genieten hoog in het vaandel worden gedragen. Hiervoor maakten we de brochure 'Kasterlee ontdekken in groep' met leuke groepsactiviteiten 'op maat'.

Bron: gemeente Kasterlee

4.4.1.8.3 Uitstappen met kinderen

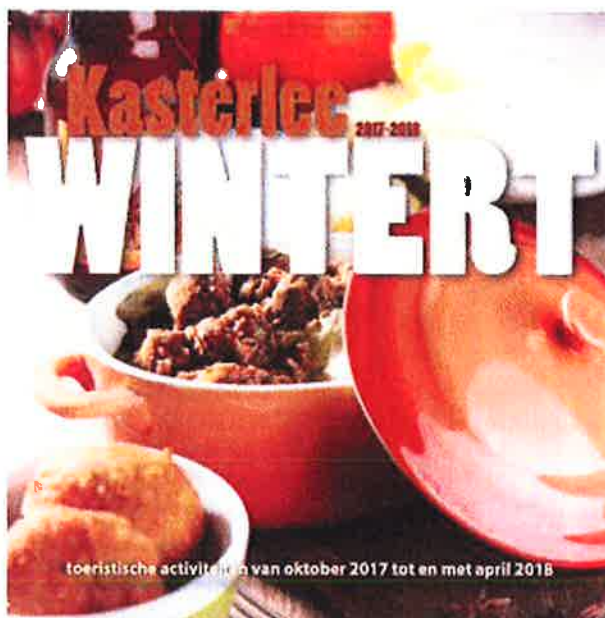
Kasterlee schrijf je niet toevallig met de 'k' van kindvriendelijk. Al onze leukste uitstapjes hebben we gebundeld in een toffe brochure.

KASTERLEE - 2017

4.4.1.8.4 Kasterlee Wintert

Een uitstap maken in de winter, dat is de MAX! Mooie natuur, zalige sfeer ... en geniet na de inspanning extra hard van de ontspanning. In deze brochure vind je alle info over onze winteractiviteiten.

4.4.1.8.5 Lekker Kasterlee

Kasterlee, dat is heerlijk genieten in het hart van de Kempen. Van 2010 tot 2012 was Kasterlee ambassadeur van Vlaanderen Lekkerland en eind 2014 werden we verkozen tot 'Pure Kempen' gemeente. We danken dit aan onze rijke natuur en de kennis en ervaring van onze koks en streekproducenten: vakmensen die met producten van eigen bodem de heerlijkste gerechten en lekkernijen bereiden. In deze brochure vind je lekkere routes, streekproducten en nog zoveel meer.

4.4.1.8.6 Activiteiten pompoenmaand

Kasterlee is het dorp van de Pompoenpapeters. Jaarlijks slaat in oktober de pompoengekte toe. Een hele maand is de gemeente in de ban van deze reusachtige oranje vrucht. Overal liggen pompoenen en zijn er pompoenevenementen. Meer dan 20 jaar geleden is de pompoenrage begonnen met één evenement, namelijk de Pompoendag op de laatste zondag van de maand oktober. Ondertussen is 'oktober pompoenmaand' uitgegroeid tot een groots volksgebeuren met vele evenementen en activiteiten en heeft dit geleid tot een bijzonder culinair aanbod in onze vele, kwaliteitsvolle horecazaken.

4.4.1.8.7 Kabouterberg

Al veel generaties hebben kabouters komen zoeken in Kasterlee. Ga je op wandel met een vertelster, geef je een feestje of ben je met de klas? In deze brochure vind je alle info.

Doelstellingenbudget (uitgebreide selectie)

Actie nr. 006.001.004.006 Het gemeentebestuur zet in op het toeristisch ontsluitingsplan Kempische Heuvebrug : 'De Slapende Reus'

Provincie Antwerpen, Toerisme Provincie Antwerpen, Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete en gemeentebestuur Kasterlee zetten hun schouders onder het project 'Slapende Reus'. Een innovatief concept dat moet resulteren in sterke toeristische producten en prima onthaalinfrastructuur. Het landschap vormt daarbij tevens de belangrijkste inspiratiebron doordat de aanwezige landschaps- en erfgoedwaarden bewaard worden en als uitgangspunt meegenomen worden. In functie van dit project wordt de Goorsegweg heraangelegd als een tweesporenweg. Het gemeentebestuur Kasterlee zal de toeristische producten geïnspireerd op het landschap en het erfgoed uitwerken.

A.R./Beleidscode	UITGAVEN	ONTVANGSTEN	Omschrijving A.R.
6159999/0520	5.000	0	Overige exploitatiekosten
Totaal	5.000	0	
Saldo	-5.000		

Actieplan nr. 006.001.005 Het gemeentebestuur geeft vorm aan het toeristisch beleid in samenwerking met de private toeristische sector en andere toeristische overheden.

Actie nr. 006.001.005.001 Het gemeentebestuur ondersteunt vernieuwende projecten op advies van de toerismeraad.

De toerismeraad stimuleert via toeristische projectsubsidies vernieuwende projecten en evenementen overeenkomstig een reglement van 26/09/2017.

A.R./Beleidscode	UITGAVEN	ONTVANGSTEN	Omschrijving A.R.
6191000/0521	4.000	0	Subsidie toerismeraad
Totaal	4.000	0	
Saldo	-4.000		

Actie nr. 006.001.005.002 Samenwerkingen met lokale en bovenlokale ondernemers, verenigingen,... worden opgestart indien er een win-win situatie is voor beide partijen.

Het gemeentebestuur werkt samen met externe partners indien er een win-win situatie is voor beide partijen.

Saldo 0

Actieplan nr. 006.001.006 Het gemeentebestuur investeert in de dienstverlening van het toeristisch kantoor en verbetering van het toeristisch onthaal.

Actie nr. 006.001.006.002 Het gemeentebestuur voorziet middelen voor de dagelijkse werking van de toeristische dienst.

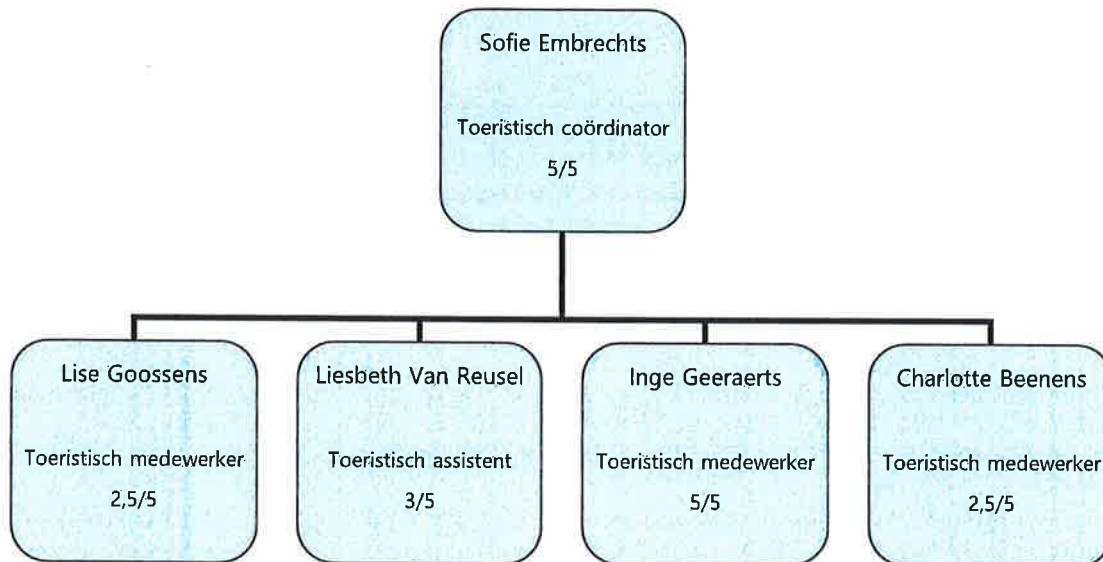
De dagelijkse werking bestaat vooral uit de aankoop van producten die verkocht worden in het toeristisch kantoor.

A.R./Beleidscode	UITGAVEN	ONTVANGSTEN	Omschrijving A.R.
22101500/0520	5.000	0	Administratieve gebouwen - buitengewoon onderhoud - gemeenschapsgoederen
61201500/0520	1.400	0	Burgerlijke aansprakelijkheid
61201600/0520	25	0	Verzekering voertuigen
61310050/0520	600	0	Erelonen en vergoedingen auteursrechten
61410010/0520	1.000	0	Kantoorbenodigdheden
61410020/0520	500	0	Documentatie en abonnementen
61410040/0520	1.500	0	Communicatiekosten telefoon en internet
61412000/0520	200	0	Huur meubilair en bureaumateriaal
61420011/0520	1.500	0	Gps applicaties
61500010/0520	11.000	0	Aankoop klein materieel
61500017/0520	10.000	0	Dagtrips
61500089/0520	6.000	0	Opening toeristisch seizoen en andere evenementen
61503000/0520	8.000	0	Onderhoud en herstelling technisch materieel
61599999/0520	2.950	0	Overige exploitatiekosten
61603000/0520	1.000	0	Onderhoud en herstelling voertuigen
70000014/0520	0	3.000	Verkopen artikel goederen
70000016/0520	0	4.500	Gebruk GPS
70000023/0520	0	10.000	Dagtrips
70000081/0520	0	3.500	Verkoop van fietskaarten

Doelstellingenbudget (uitgebreide selectie)

70000082/0520	0	4.000 Verkoop van wandeikaarten
Totaal	50.675	25.000
Saldo	-25.675	

4.5 Het toeristisch onthaal in de gemeente wordt verzekerd door instellingen die erkend zijn door de inzake het toerisme bevoegde overheid

Met het nieuw toeristisch infokantoor is Kasterlee een bezienswaardigheid rijker geworden. Met verschillende elementen die al je zintuigen prikkelen is een bezoekje zeker de moeite waard. Het kantoor is een belevingsruimte geworden. Je kan er filmpjes bekijken, een wedstrijdje doen op de handfiets, kabouterliedjes beluisteren, ontdekken hoe de winter ruikt en nog zo veel meer.

De inrichting is opgebouwd rond 4 thema's:

- pompoenen
- actief in de natuur
- gastronomie
- kabouters

Top 10

Op deze wand brengen we de toppers in Kasterlee in beeld. Ga je gang op de touchscreen en kom alles te weten over de bezienswaardigheden. We combineren hier foto's en filmpjes.

Tijdslijn

Elk seizoen is er wel iets te beleven en dat zie je op deze wand. Per seizoen geven we enkele tips. Op de bordjes zie je sfeerbeelden, draai de bordjes om en je krijgt meer informatie. Ook vind je hier gratis fiets- en wandelroutes in Kasterlee.

Leeshoek

Hier staan alle brochures netjes uitgestald, klaar om gelezen te worden. Je kan hier gratis op het internet om zaken op te zoeken. Met veel plezier printen we je uitgestippelde wandel- of fietsroute voor je uit.

Winkel

Een cadeautje uit Kasterlee? Kom eens bij Toerisme Kasterlee winkelen. We hebben producten om te eten, drinken, lezen en zelfs om te knuffelen. Unieke producten waar iedereen blij van wordt.

Toegankelijkheid

Rolstoelen kunnen bij ons binnen dankzij de schuine helling en automatische deur. Ook binnen zijn alle voorzieningen zo gemaakt dat mensen in een rolstoel de verschillende elementen kunnen bedienen en beleven.

Voor slechtzienden zijn er verschillende zaken die kunnen betast worden en slechthorenden kunnen we verder helpen dankzij een mobiele ringleiding.

Andere Talen

Tekst en uitleg worden in het kantoor aangeboden in het Nederlands, Frans, Duits en Engels.

4.6 Minstens één van de bezienswaardige of bekende plaatsen bedoeld in 1°, heeft minstens 5 000 toeristen per jaar

We verwijzen naar de bezoekersaantallen aangehaald onder hoofdstuk 3.2. van dit dossier:

Bobbejaanland	Aantal bezoekers per jaar	
	2015	703.000
	2016	732.000
	2017	711.000

Bron: Bobbejaanland

Hoge Rielen	Aantal dagrecreanten per jaar	
	2015	98.617
	2016	94.816
	2017	91.559

Bron: statistieken gemeente Kasterlee

Bij de Hoge Rielen gaat het over aantal overnachtingen. Er zijn geen cijfers beschikbaar over het aantal bezoekers en recreanten.

Kabouterberg	Aantal bezoekers per jaar	
Kinderen die deelnamen aan dagvertellingen	2015	6215
	2016	5623
	2017	5845

Bron: statistieken gemeente Kasterlee

Er zijn geen cijfers bekend over het aantal wandelaars op Kabouterberg.

**4.7 De gemeente voldoet minstens aan één van onderstaande criteria:
criterium voor verblijfstoerisme: de gemeente heeft minstens 55 000
overnachtingen per jaar;**

**4.7.1 Criterium voor verblijfstoerisme: de gemeente heeft minstens 55 000
overnachtingen per jaar**

In onderstaand schema van 2016 wordt aangetoond dat er meer dan 55 000 overnachtingen per jaar plaatsvinden in onze gemeente. Er zijn in 2016 in totaal 284.217 overnachtingen van toeristen waarvan 185.450 binnenlandse toeristen en 98.767 buitenlandse toeristen.

jan	8.362
feb	14.371
mrt	22.605
apr	25.647
mei	24.810
juni	19.561
juli	44.526
aug	51.740
sep	23.735
okt	22.418
nov	15.246
dec	11.196
TOTAAL	284.217

Jaar	Aantal overnachtingen	Binnenlandse Toeristen	Buitenlandse Toeristen
2014	182.292	131.940	50.352
2015	258.986	190.176	68.810
2016	284.217	185.450	98.767

Bron: FOD Economie, Afdeling Statistiek en Algemene Informatie